

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Tractatus de natura Doctoris A(ngelici) - Cod. Ettenheim-Münster 275

Thomas <von Aquin, Heiliger>

[S.l.], 1631

Tractatus de sacraementis in genere

[urn:nbn:de:bsz:31-129457](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-129457)

TRACTATUS DE SACRAMENTIS IN GENERE

Anteqm ad ipsa Sacramti noue legis naal accedam, pndm
 cu alijs Theologis nas Sacramti varias ee acceptiones Sacramenti
 Primò n. apud veteres Latinos significabat pignus in loco sa Significacões.
 vo depositum a litigantibz, na teste Varro ne l. 4 et ling. lat. sa
 pars utraq litigantiu deponeret soo aris sicbs in loco sacro pio nus factu.
 lapud Pontif. finita lite pars vincens recipiebat suu, victa
 perdebat, in poena iniuria litigau. sedebant a. hac depo
 sita serario ee Sacramta dicebant.

Secundo signif. Iuramentu, neq n. nisi p re Sacram iuramentu.
 iuraz, q acceptio frequentissima e. 2tio Sacramenti
 id e latini, q mysteriu grecis. significat a. mysteri Mysterium.
 um potissimum tria: Xemp p eam Ceremonia qua Mysteriu signif.
 hois sacris initiati, vnt et Cicero l. 2. et legib. Initia ap 1 ceremonias in gñ.
 pellat, et hac e q el picipua mysterij significacão, respondet
 ipis etymo, dicit n. a verbo graeco pnygo id e initio seu
 sacris mbuo vnde et Myster significat sacro, Initiatum
 qualis initiat. Vel certe a pio id e conuico, hie oculos 2o Arcanu vel
 claudo et taceo, vnde nata e 2da Mysterij acceptio, qua cl Secretu
 de id, q arcanu et secretu e, vel quasi occultu et tacendum
 accepta occasione mpe a sacris Cereris, q hz initiandi noc
 tu et occultissime initiabant, eaq euulgare nefas fuit.

Tertio Mysteriu sumit pro signo rei arcana et latentis quod 3o dignu rei
 ois figura Vestim veteris et parabola atq similitudines latentis.
 Evangelica et Apocaliptica mysteria dnt. Oes hae accepti
 ones nas Sacramenti aliquo modo qd conveniunt nos Sacramta sunt
 tris Sacramentis, q Sacramentu n. et oppignoram nos pignora.
 Deo, et obstruimus nos ad eis obsequiu suo modo, et ipse
 quodamodo obstruigit se nobis ad protectione.
 Sacramenta ite sunt res sacrae cu Dei sint, Et arca Res sacra et
 arcana

na cū solis fidelib. coiter note sint, nec debeant alijs facile
prodi ut S. Patres docent, in p. S. Dionysii de op. d. Eccl.
Hier. 1. 1. et Cyrill. 1. 7. in Julianū.

Signa latentis
gratia
propria Sacramti
acceptio.

Sunt et signa rei latentis mempe gratia inquit con-
venit cū q. Mystery significat, qua Sacramtm significat ce-
remoniā (initiale) et consecrante Deo hinc q. foride ē
signū rei factae non cuiuscunq. sed sacraantis et mihantis
eum q. Sacramtm recipit, propriissima ē. Oritur n. Sacram-
tu a sacrando sicut ornatus ab ornando et vestis a vesti-
endo ut inquit Gabr. hic. et ē Visitatissima, ita ut cui
illa conventi id proprie dicitur Sacramentū consecrat, et
iuxta illud de Sacramentis agunt Scolasti. SS. Thomas
3 p. 2. 60 etc. Et Scholastici cū Magistro in quarto
libro Sententiarum.

CAPVT PRIMVM.

Quid nam sit Sacramentū?

Quaestio ē d. Sacramto pprie dicto, ut diximus, q. vel vniuer-
sim potē accipi pro tota conuenit oibz Sacramtis, tal non ē
pā legis veteris, vel iusticiadatum pro ut vel solū noua vel
Crediditaz Sacramto antiqua legis significat.

Definitio.
Sacramentū ē
Res sensibilis
sclt
Ceremonia

Conclio 1. Sacramentū in genere ē res sensibilis
q. ex Dei institutione significat et efficit aliquam facti-
tate. Nō p. res sensibilis, q. Sacramtm intrinsecē et est et
ceremonia Religionis, Ceremonia a. ē actus et tormz, unde
S. Chrys. hom. 81. in Matt. incorporea eses, nudatibi
Deo et incorporea dona tradidisset, sed quomā corp ad
iunctū spm habes, in rebz corporatib. spiritualia tibi
tradunt; Et licet h. videat negandū, posse Deū rem spūalem
instituerē v. g. actū voluntatis Angelicaz ad curi-
intuitū significare adesse sanctitas, eimodi tō actū n
etel Sacramtm utia de illo loquimur 7. Signū bonū ē
instituzione commodatū, hinc Ceremonia hua utant, ad colendū
Significat Deū alo et corpe, q. ille percipitur. Ds dō Signū

4
Aliqua sancti-
tate). Sacramenti officium impediatur ut si quis adultus baptizetur cum auro per-
seueranda in peccato et Sacramento quod suscipit non in sanctificatione
donec dicitur remoueat. De qua aliqua sanctitate pro
Sanctitas super
mentore vet:
legis. Xpm sicut fuit alius status Ecclie ante Christum
tam, alius post, ita diuersa sanctitas ut neque fuit propria, si-
cut non ille prior status erat tantum figura, et umbra status que
ita sanctitas illi propria erat quasi umbra vera sanctitatis
et consistebat in quibusdam iustitijs carnis ut docet Apostolus Iacob.
9. Sicut non veteres quando legale et corporale immunditi-
am et contactu mortui et similibus rebus contrahabant, ita
per suas lustrationes quandam legale et quasi corporalem
sanctitatem acquirebant, que non poterat mundare conscientiam,
Verum quod sanctitatem et acquirebant, sed non per ceremonias
legales ut sic, neque ut pertinerentes ad veteri Testamentum, sed
per continentiam et quatenus illas ceremonias et alia opo-
rtuna et fide in Christum et charitate obabant. Quia tunc
quod amodo pertinebant ad nouum Testamentum, ut docet S.
Augustinus 1. 3. Extra duas Epistolas Pelagianorum, c. 4. Contra

Sanctitas non ue-
regis. statui gratia vera sanctitas propria est desinentibus, tam
umbra, inquit illud Iohannes 17, (et per Moysen) data est gratia
et ueritas per Jesum Christum. Ut ergo aliquid sit sacramentum
satis est si attoratur sanctitatem, internam uidelicet et ueram
que iustificans, uel saltem legale, saltem immediate confer-
at et efficiat in illo qui illud suscipit.

5
Ex Dei Instituti-
tione. Ex Dei Institutione. Solus enim Deus est per se uel
tutione. et sua commissione per alios sacramenta institueret, cuius
Dei sit, Ecclesiam seu peculiarem populum sibi congregari et con-
sequenter decernere quibus ritibus illa uel debeat, et ab alijs distinguere
quod ritibus nec sunt sacramenta, quod imprimis locum habet in nouo
Testamento: Sicut enim nemo potest contra Deum per ueram sanctita-
tem conferre, ita nemo alius potest ligum huiusmodi institue-
re et stabilia. tandem durarum dicitur sacramentum, per Religionem tunc dicitur Augustinus.

Definitio Sacramenti
vetere legis. n. postea, sacramentum antiqua legis erat res sensibilis que ex
Dei institutione immediate efficiat et significabat
sanctitatem legale, hoc uero mediante significabat sancti-

rati gra. hanc ultimam particulam necnam fuisse ad rati
 sacra. legis veteris, licet pda negent alij in q^o p^ote afferunt
 et colligitur ex ss. p^o h. a. 10 ubi sacra. est. significat
 et causant sanctitate, ponunt in p^ote in genere signi, qua in
 q^o casu, q^o cu sacra. veteris legis tm legale^s quendam et
 q^oasi corporale sanctitate^s causarent, vera a. tm significarent,
 q^o tm in corp^o institutione p^ocipue nitendebat, ut huc significando
 ad ea h^oer ducerent, debuerunt magis dici sacra. q^o vera
 significabant, q^o q^o legale^s caebant. It^o d. 2. ad 3. ubi
 dicit rati sacra. in eo complen^g sanctitatis p^ofectione signi
 ficed: p^obari It^o p^o ex concil. Florent. in Decret. d. 1. in
 one Armenoze, ubi ponit discrim^o inter antiqua et
 noua sacra. hoc, q^o illa n caarent, sed ed tm p^o p^oessione
 h^ori danda figurarent, h^ore v. contineant q^o et ipa digne
 suscipientib^z conferunt. Et rati q^o cu sacra. sint a deo
 instituta, tota p^ote significat et officia de^s arthmanice
 Dei institutione et voluntate, sed deg^o instituta et antiqua
 et antiqua n tm confa. ita illis temporis, sed etia figurat
 et umbra futurore, iuxta illud 1 cor. 10. oia in figura
 contingeant illis. et heb. 10. Umbra h^ore leg^o futuroru
 bonore. q^o de illoz, rati fuit n tm significare sancti
 tate^s illig^o temporis, sed et significare sanctitate^s gra^e
 h^ori danda.

An fuerit et officia
 sacra. veteris leg.
 significare vocam
 sanctitate.
 pars affirmas
 potior.

Nec refert q^o de sacra. dicere ordine ad eu q^o sacra.
 initia, itelligendum e n. q^o ad immediatu^s offm que
 significat et officit.

Fverunt antiquoz sacra. circumcisio, i fuit figu^s Sacra. veteris
 ra Baptismi. Esq^o Agni pascalis. Panu^s propositio Regis
 nu^s et q^ooranda alioz, q^o sacerdotu^s v^osb. deputabat^z Esq^o Agni pascalis
 et fuit figura Eucharie. Punctio^s ab externis Punctio^s.
 immunditib^z et fuerunt figura poenite. Consecra^o sep^o ordinat^o sacendo
 ordina^o sacerdotu^s et fuit figura ordinis. ita ss. p^o h. a. 10.
 1. 2. q. 102. a. 5. ubi et assignat, caam curia veteri Curia Veteri
 d^octimo n fuerit figura Confirmat^o Matrimonij et e^otre, n fuerit figura
 me v^octionis q^o selt Confirmat^o confer^o ex plenitudine Confirmat^o
 gra^e, illa a. antiqua legis sacra. n conferunt^z gram et
 deo vocant^z ab Ap^o infirma et e^oena. similiter extrema^s v^octi
 onis

Vndio e quasi immediata p̄ parad regni celestis fte in veteri
 lege nemini patebat ingressus. Ad regnū celeste q̄a rapta
 et Matrimonij dū erat apta deniq̄ Sacram̄tū Matrimonij signū indifidi-
 bile h̄m̄ cū Ecclia unione quā Matrimonij iudice
 n̄ poterat significare, q̄o p̄ libellū repudij dissoluebat. Out. 24.
 Inven̄ ista veterū Sacram̄ta n̄ tm̄ significarint, sed etia
 aliquo contulerūt gram, dicez̄ postea.

CAPITULUM SECUNDUM.

Quid sit Sacram̄tū noue legis.

- 1^a Definitio **Conclioj.** Sacram̄tū noue legis e Res sensibilis q̄
 ex Dei institutione immediate significat et efficit sancti-
 tate veram, seu gram habituale. Nota Definitio constat ex
- 2^a Definitio **Magistri** dicitur cui aequipollet illa Maḡi in q. 1. Sacram̄tū
 e Inuisibilis gra visibilis forma eiusde gra imagine
 gerens et eā existens, in qua definitione visibile ponit̄
 p̄ sensibili sicut visū n̄ raro ponit̄ pro quā sensu alioz̄
- 3^a Definitio **Itē** hae absolutissima et optima catholice Romani. sacra-
 menti e Res sensibz̄ subiecta, q̄ ex Dei institutione sancti-
 tatis et iusticie tm̄ significanda tm̄ efficienda vni h̄m̄
 ex qua colligit̄ tria spectare ad eſſiam Sacram̄ti. / ut sit
 signum sensibile, dem̄ de vt significet sanctitatem et iusti-
 tiam ex Dei institutione et t̄ vt eandē efficiat sive vt
- 4^a Definitio **Itē** signū, p̄ dicit̄ Itē hae S. P. Thoma. q. 60. a. 2.
 Sacram̄tū e signū sensibile sacra rei in q̄tm̄ e sanctificā-
 tio.
 Cuiusmodi Nōm̄ S. P. Th. p̄ re sacram̄tū illigen q̄d̄ h̄c triu
 p̄teritū h̄m̄ om̄i Passione, p̄sentē gram, et futuram
 gloria, vnde dicit Sacram̄tū e Rememoratiuū signū
 p̄terita h̄m̄ Passione et Demonstratiuū p̄sentis gra
 et Prognosticuū futura gloria, p̄cipue t̄m̄ et eſſi solayra
 significans significatē, tm̄ q̄ iustificatē efficiunt, tm̄ q̄
 m̄ficiant et efficiunt, sed a iustificatē efficiunt, tm̄ q̄
 sunt instituta ad sanctificandū, tm̄ q̄ sola iustificatō

verba sacramentorum plerumque exprimitur ut ego te absoluo. Bap-
tizo. Confirmo &c. Innotuerunt verba Eucharistiae. Hoc est corpus
meum, licet ipse ad immediate significet omni corpus. Ceterum Sacra
Eucharistia sit sacramentum permanens habet suam significatorem ante ipsum
usum, quod alia non faciunt habent, significant tamen illud ut est cibus
fidei, et spiritus refectio mentis, quod per internam gratiam fit.

Nam 2do Particula illa Reduplicatiua in quantum est sacri-
ficans hoc est, duobus modis explicari posse: prout immediate
quod refertur ad signum, quod est sacramentum necnon est signum sacri-
ficans, mediate vero ad rem significatam, quod formiter sanctificat
2do ut non refertur ad ipsum signum, sed tamen ad rem significatam
hunc posteriori sensu videtur intendere Doctor Sanctus quod
locutus de sanctificatione per internam gratiam, ut colligitur ex Ratione
ad 3.

Celebris quoque est Definitio Hugonis in qua solum Nomen est 5 Hugonis.
Sicut est in talibus quod voce elementi veniunt, per Elementum
id intelligitur quod in sacramento male locum obtinet.

et Svs Manne

Corollarium primum. Ex eis manna Transitus maris rubri Transitus maris
et similia non fuerunt sacramenta, quia etsi gratiam significabant tamen non fuerunt
nulla tamen sanctificatio suo usu conferbant.

Sacramta.

Colligitur 2do cur sacramentalia quia sunt in Ecclesia sunt sacramenta
non sunt sacramenta. Per sacramentalia intelliguntur plerumque res ceremonie
quod sacra ceremonia ab Ecclesia instituta et sacramentalis sunt.
velut vel non aliqua consecratio, id est vel in usu sacramentorum aut
sacramentorum, ut sunt Sacrum oleum, Altaria, sacra vestes vel quare hoc.
et in usu aliquo alio pio, qualis est aqua benedicta
fregis Dei &c. haec et similia ideo non sunt sacramenta
quia etsi multa ex illis v. g. Benedictio Abbatis quod Ton-
sura &c. sufficienter et externa quadam sanctitate
suo usu conferant, et vera significant, non tamen haec suffi-
ciunt ut in lege noua sint sacramenta vera, quia suo
usu posse, et ex opere operato non conferunt sanctitatem
propriae nouae legis sacramentorum, quod necnum est ad rationem
sacramentum, cum non sint signa practica alicuius sanctitatis

qua populus Dei ab alijs distinguitur, necno dnt practi-
ce significare, et suo usu conferre sanctitate statui
illis populi pnia vnus q n. p. id q sibi e pnia distin-
guitur ab alijs et in suo e constituitur, atq ita p hoc sacra-
menta noua et vetera in suo e constituuntur, et inter se
distinguntur, q vt mag ex ope opato sanctitate suo
statui propria conferant. sed potē sacramentalia
a sacramentis reijci q n sint instituta ab habente
potestate instituendi sacramta. Nam in lege veteri solg
Deus instituit, in noua Christus Deus qua homo

Lotio pedu
In sufflato in
Aplos.
cui n sint sa-
cramenta.

obijci loq
s. Cypriani

Colligunt 3to quare qd qbz Chri Dns ad sanctificandū
us e, vt sunt lotio pedum Aplos, sicut multoz
sententia, In sufflato in Aplos cum illis verbis adiunctis
Accipite spiritū sanctū. Verba illa Chri ad speciatim
remittunt tibi peccata tua. et similia n sint sacramta, qas
videt n sunt stabili usū ad sanctificandū instituta
Nec refert q s. Cyprianus hanc vocem sacramti et
dicat instituta ad dolendos quotidianos excessus, qas
sumit sacramti late et loqto de adlectione defectum
et ope opantis, quā consequuntur nāc interne devoti-
onis, q ad pie obeunt, et Chri Aplosq imitent, fuit
n. Ta Chri in capite humilitatis instituta. simili-
t caā excludit Martyriū, qas est et singulari pni-
legio sicut phabiles sent. et ope opato qrad conferat
n thadhae a Ono Deo ad hoc instituta e, sed quatenus e
uadio inferentis, quatenus v. e passio Martyris ad diuinā
gloria defendenda e opo fortitudinis, quodq lege
nāc pceptum, quodq n urgente pcepto et motiua
varie virtute ab sanctis libero susceptū.

Error Calvini
abs erentis sa-
cramta eo in
sigilla.

Colligitur 4to quid d Sectanor, huius tempō
doctrina hac in parte sit sentiendum. Calvini n.
lib. 4. Inst. c. 14 dicit sacramta solu e sigilla qd, q
iustitia fidei sine eis promissio a Deo veluti ob signeto
et certo nobis attestata fiat, q et alijs plerq Nouatores

re certiores asserunt. Sed errant multis modis. hinc q. Refutatio.
 nulla vim sacramti ei noua legis sanctificandi tribuunt,
 tu q. sola fide iustificandi hoc volunt. tuq. se fide infalli-
 bili certos in particulari reddi volunt, siue et sua sancti-
 tate ac iustitia, siue ei ut speciatim Calvinista voluit.
 et p. desinat, q. errores alijs locis refellunt. Deniq. q.
 significant sacramti instar sigilli. licetis fidei uisiois
 appensi certiores hoc fidei parere, quia ipsa p. se promi-
 sione divina, in e. t. plane e, neq. n. divina promissio e
 talis, q. ut plera fide faciat, cetero testimonio intelligat,
 aut quasi eterna illa signa ac symbda clariora sint
 ac notiora qua ipse uerba divina, siue promissio.

1°
2°
3°
4°

Dicunt quia ad remissionem.

Error Lutherano

Lutherani v. in Apologia Confess. a. 13. in eo gravi-
 ter errant, tuq. ad rad. cuiusq. sacramti diuinu manda-
 tu requirunt q. qd. singulos obligans ad usu eiusdem sacramti
 p. usq. ad p. tu q. ora sacramta proprie ad remissionem
 peccatorum obtinenda ordinari volunt, q. in Eucharistia
 factissimu e in qua p. se qd. supponit remissio peccatorum
 n. confertur in e. t. apl. 2. cor. 11. probet a. scriptu ho. tum
 q. tu mandatu illud Dei, qua promissione seu eff. pro
 remissionis peccatorum, ex sola scriptura eruendu volunt
 q. in ma. et fide refutatu, sufficit n. Traditio, seu ver-
 ba Dei traditu ad sacramtorum, Institutione q. banda, et
 alias sequenti Baptismu et Eucharistia n. fuisse sacramta
 anteqm Apl. et Evangeliste scriberent nouu Testamtu
 q. satis absurdu e.

1
2
3

Obiiciunt haeretici ex scripturis q. stat Deu suu p.
 missiones et pacta sepe eternis signis tuam sigillis
 obdignasse et confirmasse p. Gen. 9. fuit signu foede-
 ris inter Deu et hoc. 2o. Gen. Circumcisio fuit
 signu foederis inter Deum et Abraham et eiusq. posteror.
 3io Res et vellu hederis fuit sigillu promissionis di-
 uina q. promiserat Gencom in uona q. Madianitas
 4to Verba horologij retrocedens 10 gradib. 4 Reg. 20
 fuit sigillu promissionis diuina, qua p. miserat Rege

obiectio q. opinio caluini.

Ecce hinc sanitate. Sto Luc. 1. Promissio B. V. Virgini
facta alia promissione ferat Elisabeth. facta confir-
mata.

Ex his et similib. locis colligitur 1° Promissiones Dei
confirmari saepe et ternis signis. 2do Quod dicitur esse confir-
mata circumcissione, quod fuit sacramentum legis antiquae.

Schickobiec
tio.

1°

Agde 1° Generatim promissiones divinas, quae habentur
in Verbo Dei tamen confirmari posse aliquo signo externo,
cum id signum non dependet a verbo Dei, in quo habetur promissio,
alias non posse. Si enim in litteris quibus adhibentur signa
tamen appensum esse regium, certe nulla inde sigillo auctoritas
accideret, debet enim sigillum esse certum et notum scripturae
sigillo assignatum, aliter est superfluum. At sacramenta
sunt nobis notiora. Tamen certiora quam scripturae
in qua habentur divinae promissiones inquit adversarius
ergo non possunt sigilla esse eorum promissionum.

2°

Agde 2do Speciatim ad singula. In eis circumcissio
fuerunt quod signa foederis inter Deum et homines, sed ad memo-
riam iuvanda, uti catholici dunt Baptismum et Eucharistiam
esse signa commemorativa passionis et mortis Christi.

Quod afferunt de rore et vellere Gedeonis et umbra barilochi
retrocedente, nihil ad rem facit, sunt enim opera miraculosa
miracula a. non pendent a verbo, sed esse se vident habere
a. promissio recte adhibentur ad confirmanda promissiones
verbo facta. Sacramenta a. nulla videntur habere verba.

Quod v. una promissio alia promissione confirmetur
non mirum est quod una non dependet ab alia, hoc modo An-
geles confirmavit promissionem conceptus Virgini et procreandi
one conceptus Elisabeth semis et alias sterilibus, quae iam non
cessabat, non enim pendebant esse, se virtute illa duo opera signa
nautia, ac pinde unum quod iam pesserunt magna virtute habet
ad confirmanda alterum quod non dunt venerat.

quo sensu sacra-
menta possunt
vocari sigilla, signacula et symbola

etiam tamen verum negandum non est sacramenta aliqua sensu
quo dicitur nota quod distinguuntur ab aliis, tamen quae divi-
na mysteria quae in se ipsa occulta et consignata habent
tamen etiam tamen etiam, quae et suo modo obtine movent et quae

tant memorial et fidel divinarum, promissionum, atq; eo modo locuti sunt non nunquam SS. Patres et ipse Cyprianus. Rom. c. de sanctis eundem admittunt, et consentiunt complures Theologi, q; in recte moventur cum loquendi modum propter haereticos in temporibus non absq; sufficiente explicitioe usurpandum esse.

Plura videt apud Bellar. de Sacramtis et Bezanu. c. 1. q. 4.

Quaeres 1o. Quid sit Sacramtum, res, aut signum sensibile? cum dicitur nris, sensibile n sit, et tñ sit maã Sacramti poena.

Character itel quel baptisus, Confirmatio imprimantur n' e' sensibilibus et tñ e' qdã quibz q' illor Sacramta. Itel videt dicitur de SSmo Chri corpe in SSma Eucharistia. Rgredo Sria in Sacramenti nris considerari pot. quia Sacramtum tñ, dñm stem et Sacramtum. 3tio n' tñ. Sacramtum tñ vocatur id q' significat et n' significat ut in Baptismo a pax et verbum tñ sine ipso baptizandi. Atq; id vocatur q' significat et n' significat, ut gra qdã. Atq; et Sacramtum simul e' id q' significat et significat. ut character q' significat h'ec

et Dno Deo consecratu, et significat pabutione sed vntione

Itaq; haec quaterq; sunt res significatae pnt e' q' n' sensibilibus, h'ec, quaterq; v. Sacramta dñi, nec e' ut aliquo modo significent, fiantq; sensibilia saltet p aliud, ut character p vntionem, confitatio p confessione, Chri sacratissimæ Corp' p sps panis.

Quaeres 2do. Sitne id Sacramtum et sacrificiu? Quid differat

Rao dubitandi e' qdã sacrificiu Missae v. g. e' caere Sacramtu a Sacri-
ficio.

mentia qdã sensibilibus, q' h'et vim significandi e' efficiendi gra, n' min' qdã Eucharistia Sacramtum.

Nicol. Sanderz l. 1. de visib. Monach. c. 5. putat e' sacrificiu e' Sacramtum, n' tñ gra. unde non miru e' mag' si de h'io Sacramti conveniat sacrificio.

Melior Lang in Relatione et Sacramtis. p. 1. ad. 2. docet sacrificiu q' offerit Dno Deo tñm in cultu et recognitione

domini, n' e' Sacramtum. q' vero offerit in expia p'cti e'.

Veru Rgredo Nullu sacrificiu qua tale e' Sacramtum. Vera Sententia.

alia n. e' ras sacrificii, cu id ut sic n' ad sacrificia

sacrificantis, sed in testimoniu excellentiae qua Deus e' eij q' sit.

Sent. Sanderi

Sent. Cami.

Rao e' h'io Sacri-
fij q' sit.

Ratio huius Sacramenti.

Supremus Deus est, cum primum omnia creatura instituit. Huius Sacramenti est significatio et efficiens sanctitate in illo cui applicatur, hinc est sacrificium magis sumptu et hostia et in eo offertur sit quodammodo verum sacramentum, ut contingit in sacrificio Missae, cuius hostia est verum sacramentum cuius sumptione sanctificamur: et olim accidit ipsi in quibusdam sacrificiis veteris legis. v. c. in Agnus paschalis, cuius est aliqua legale sanctitate conferbat et veram sanctitatem in summa Eucharistia contenta significabat. Actio tamen ipsa, in qua consistit ipsum sacrificium est semper quod distinctum a sacramento, hinc primum sacrificium est constituit per se in consecratione, sacramentum in re permanente. Hoc officium Agni paschalis erat proprie sacrificium, ipse videt Augustinus, eius tamen comestio habebat rationem sacramenti.

Nec refert quod ad sacrificia in veteri lege fuerint in statuta et scripta, et ad legale quaedam sanctitatem accipiendam, et quod ex opere operato aliqua gratia actuali impetretur et quod offeruntur quae habent sanctitatem hanc, sed solummodo per modum sacramenti suo usu ac corporali applicatione, pro quo offeruntur, sed per modum impetris.

Quomodo sacrificium conferat sanctitatem.

Sacramentum univocum respectu Veteris et novi.

Quaestio An sacramentum sit univocum respectu Veteris et novae legis?

Multi asserunt esse analogum, Suarez tamen Disp. 1. Sect. 2. Soto in 4. D. 1. c. 1. Connex. 9. et alij plures docent esse univocum. Ratio illorum est, quod definitio sacramenti in eo utriusque aequaliter convenit, nec refert, inquit Connex.

Satisfit tunc rationi.

Prima sunt perfectiora, quia non sunt perfectiora in ratione sacramenti, generice sumptim; sed in ratione talis sacramenti, sicut hoc est perfectior brutis, cum tamen ratione actualitatis aequaliter participet.

Non alteri.

Nec est refert quod illa erant figura nostrorum sacramentorum, quia Imago Imaginis est univocum imago cum imagine propria, ut si per deprimat Imaginem Romanam quae pingitur.

Non tertia.

S. Lucas. Non est refert quod sanctitas collata per illa est tamen analogice sanctitas comparata cum sanctitate quae nostra conferunt, nam est tamen planta et huiusmodi sunt analogice res, vita tamen quae utriusque est causa est univocum vita.

Itē est lupus terrestris et marinus sicut aqua huius diei
et creator univoce respectu utriusque et generantes re-
pectu utriusque sicut univoce generantur et magis verum est
in ea sent. dicit nra scriptura moraliter casu gratia, atque
ita cum veteribus in modo caandi aliqua ratio conveniunt
hic est effectus hinc diversi: ut n. aliqd resp. duorū sit uni-
voce caa sufficit qd utriusq. in eo conveniat, qd eodem modo
causet.

Ad di. p. 1. Ut utriusque sanctitate in eo convenire qd sus-
cipiente peculiariter modo deo consecrat, et ut talis pe-
culiariter a sacramento causet, quare utraq. sacramenta sunt
eius sanctitatis univoce. Ad illa sacramenta et vera
sanctitate significarunt, atque ita in sac. signi vere sacri-
tatis utraq. conveniant. Conf. haec sent. qd Religio
vet. et nova sunt univoce Religio est illa fuerit in-
perfectior et figura huius, eadem est ratio in sacrificiis utri-
usq. cur. n. et in sacram. B.

CAPITULUM PRIMUM

Quibus ex partibus constat Sacramentum?

Conclusio. Sacramenta vet. leg. n. constabant ex
rebus et verbis inquam materiae forma sed solis rebus. Sacramenta
a. non. leg. constant rebus et verbis inquam materiae et forma
ma. Est. SS. B. a. 6. ad 2. et 3. Ad primum ad
fuit quod aqua fuerit sacramenta staty veteris legis, cu
imperfectior fuerit statu noua legis, n. hinc in expressam
significacōem, utra hinc, ac promittit h. fuerit nec ut p. ter
extimas ceremonias adhiberent et verba ad expressi signi-
ficandū adhiberi solita. Et Conf. Quia in veteri
testamento ubi p. scribuntur p. a. p. n. ity sacramtorū, nulla
fit mentio verborū, ut Gen. 17. ubi p. scribitur n. ity Circū-
cisionis et Exod. 12. ubi p. scribitur n. ity Agni paschalis.
et Levit. 8. ubi p. scribitur n. ity ordinacōis.

Sacramta Vet. leg.
in constabant rebus
a. constant
rebus et verbis.

1a pars.

Confirmatio.

praecipuo
obiectionis.

Nec refert ^{1o} quod Levit. 4. ^{2o} ^{3o} ^{4o} ^{5o} ^{6o} ^{7o} ^{8o} ^{9o} ^{10o} ^{11o} ^{12o} ^{13o} ^{14o} ^{15o} ^{16o} ^{17o} ^{18o} ^{19o} ^{20o} ^{21o} ^{22o} ^{23o} ^{24o} ^{25o} ^{26o} ^{27o} ^{28o} ^{29o} ^{30o} ^{31o} ^{32o} ^{33o} ^{34o} ^{35o} ^{36o} ^{37o} ^{38o} ^{39o} ^{40o} ^{41o} ^{42o} ^{43o} ^{44o} ^{45o} ^{46o} ^{47o} ^{48o} ^{49o} ^{50o} ^{51o} ^{52o} ^{53o} ^{54o} ^{55o} ^{56o} ^{57o} ^{58o} ^{59o} ^{60o} ^{61o} ^{62o} ^{63o} ^{64o} ^{65o} ^{66o} ^{67o} ^{68o} ^{69o} ^{70o} ^{71o} ^{72o} ^{73o} ^{74o} ^{75o} ^{76o} ^{77o} ^{78o} ^{79o} ^{80o} ^{81o} ^{82o} ^{83o} ^{84o} ^{85o} ^{86o} ^{87o} ^{88o} ^{89o} ^{90o} ^{91o} ^{92o} ^{93o} ^{94o} ^{95o} ^{96o} ^{97o} ^{98o} ^{99o} ^{100o} ^{101o} ^{102o} ^{103o} ^{104o} ^{105o} ^{106o} ^{107o} ^{108o} ^{109o} ^{110o} ^{111o} ^{112o} ^{113o} ^{114o} ^{115o} ^{116o} ^{117o} ^{118o} ^{119o} ^{120o} ^{121o} ^{122o} ^{123o} ^{124o} ^{125o} ^{126o} ^{127o} ^{128o} ^{129o} ^{130o} ^{131o} ^{132o} ^{133o} ^{134o} ^{135o} ^{136o} ^{137o} ^{138o} ^{139o} ^{140o} ^{141o} ^{142o} ^{143o} ^{144o} ^{145o} ^{146o} ^{147o} ^{148o} ^{149o} ^{150o} ^{151o} ^{152o} ^{153o} ^{154o} ^{155o} ^{156o} ^{157o} ^{158o} ^{159o} ^{160o} ^{161o} ^{162o} ^{163o} ^{164o} ^{165o} ^{166o} ^{167o} ^{168o} ^{169o} ^{170o} ^{171o} ^{172o} ^{173o} ^{174o} ^{175o} ^{176o} ^{177o} ^{178o} ^{179o} ^{180o} ^{181o} ^{182o} ^{183o} ^{184o} ^{185o} ^{186o} ^{187o} ^{188o} ^{189o} ^{190o} ^{191o} ^{192o} ^{193o} ^{194o} ^{195o} ^{196o} ^{197o} ^{198o} ^{199o} ^{200o} ^{201o} ^{202o} ^{203o} ^{204o} ^{205o} ^{206o} ^{207o} ^{208o} ^{209o} ^{210o} ^{211o} ^{212o} ^{213o} ^{214o} ^{215o} ^{216o} ^{217o} ^{218o} ^{219o} ^{220o} ^{221o} ^{222o} ^{223o} ^{224o} ^{225o} ^{226o} ^{227o} ^{228o} ^{229o} ^{230o} ^{231o} ^{232o} ^{233o} ^{234o} ^{235o} ^{236o} ^{237o} ^{238o} ^{239o} ^{240o} ^{241o} ^{242o} ^{243o} ^{244o} ^{245o} ^{246o} ^{247o} ^{248o} ^{249o} ^{250o} ^{251o} ^{252o} ^{253o} ^{254o} ^{255o} ^{256o} ^{257o} ^{258o} ^{259o} ^{260o} ^{261o} ^{262o} ^{263o} ^{264o} ^{265o} ^{266o} ^{267o} ^{268o} ^{269o} ^{270o} ^{271o} ^{272o} ^{273o} ^{274o} ^{275o} ^{276o} ^{277o} ^{278o} ^{279o} ^{280o} ^{281o} ^{282o} ^{283o} ^{284o} ^{285o} ^{286o} ^{287o} ^{288o} ^{289o} ^{290o} ^{291o} ^{292o} ^{293o} ^{294o} ^{295o} ^{296o} ^{297o} ^{298o} ^{299o} ^{300o} ^{301o} ^{302o} ^{303o} ^{304o} ^{305o} ^{306o} ^{307o} ^{308o} ^{309o} ^{310o} ^{311o} ^{312o} ^{313o} ^{314o} ^{315o} ^{316o} ^{317o} ^{318o} ^{319o} ^{320o} ^{321o} ^{322o} ^{323o} ^{324o} ^{325o} ^{326o} ^{327o} ^{328o} ^{329o} ^{330o} ^{331o} ^{332o} ^{333o} ^{334o} ^{335o} ^{336o} ^{337o} ^{338o} ^{339o} ^{340o} ^{341o} ^{342o} ^{343o} ^{344o} ^{345o} ^{346o} ^{347o} ^{348o} ^{349o} ^{350o} ^{351o} ^{352o} ^{353o} ^{354o} ^{355o} ^{356o} ^{357o} ^{358o} ^{359o} ^{360o} ^{361o} ^{362o} ^{363o} ^{364o} ^{365o} ^{366o} ^{367o} ^{368o} ^{369o} ^{370o} ^{371o} ^{372o} ^{373o} ^{374o} ^{375o} ^{376o} ^{377o} ^{378o} ^{379o} ^{380o} ^{381o} ^{382o} ^{383o} ^{384o} ^{385o} ^{386o} ^{387o} ^{388o} ^{389o} ^{390o} ^{391o} ^{392o} ^{393o} ^{394o} ^{395o} ^{396o} ^{397o} ^{398o} ^{399o} ^{400o} ^{401o} ^{402o} ^{403o} ^{404o} ^{405o} ^{406o} ^{407o} ^{408o} ^{409o} ^{410o} ^{411o} ^{412o} ^{413o} ^{414o} ^{415o} ^{416o} ^{417o} ^{418o} ^{419o} ^{420o} ^{421o} ^{422o} ^{423o} ^{424o} ^{425o} ^{426o} ^{427o} ^{428o} ^{429o} ^{430o} ^{431o} ^{432o} ^{433o} ^{434o} ^{435o} ^{436o} ^{437o} ^{438o} ^{439o} ^{440o} ^{441o} ^{442o} ^{443o} ^{444o} ^{445o} ^{446o} ^{447o} ^{448o} ^{449o} ^{450o} ^{451o} ^{452o} ^{453o} ^{454o} ^{455o} ^{456o} ^{457o} ^{458o} ^{459o} ^{460o} ^{461o} ^{462o} ^{463o} ^{464o} ^{465o} ^{466o} ^{467o} ^{468o} ^{469o} ^{470o} ^{471o} ^{472o} ^{473o} ^{474o} ^{475o} ^{476o} ^{477o} ^{478o} ^{479o} ^{480o} ^{481o} ^{482o} ^{483o} ^{484o} ^{485o} ^{486o} ^{487o} ^{488o} ^{489o} ^{490o} ^{491o} ^{492o} ^{493o} ^{494o} ^{495o} ^{496o} ^{497o} ^{498o} ^{499o} ^{500o} ^{501o} ^{502o} ^{503o} ^{504o} ^{505o} ^{506o} ^{507o} ^{508o} ^{509o} ^{510o} ^{511o} ^{512o} ^{513o} ^{514o} ^{515o} ^{516o} ^{517o} ^{518o} ^{519o} ^{520o} ^{521o} ^{522o} ^{523o} ^{524o} ^{525o} ^{526o} ^{527o} ^{528o} ^{529o} ^{530o} ^{531o} ^{532o} ^{533o} ^{534o} ^{535o} ^{536o} ^{537o} ^{538o} ^{539o} ^{540o} ^{541o} ^{542o} ^{543o} ^{544o} ^{545o} ^{546o} ^{547o} ^{548o} ^{549o} ^{550o} ^{551o} ^{552o} ^{553o} ^{554o} ^{555o} ^{556o} ^{557o} ^{558o} ^{559o} ^{560o} ^{561o} ^{562o} ^{563o} ^{564o} ^{565o} ^{566o} ^{567o} ^{568o} ^{569o} ^{570o} ^{571o} ^{572o} ^{573o} ^{574o} ^{575o} ^{576o} ^{577o} ^{578o} ^{579o} ^{580o} ^{581o} ^{582o} ^{583o} ^{584o} ^{585o} ^{586o} ^{587o} ^{588o} ^{589o} ^{590o} ^{591o} ^{592o} ^{593o} ^{594o} ^{595o} ^{596o} ^{597o} ^{598o} ^{599o} ^{600o} ^{601o} ^{602o} ^{603o} ^{604o} ^{605o} ^{606o} ^{607o} ^{608o} ^{609o} ^{610o} ^{611o} ^{612o} ^{613o} ^{614o} ^{615o} ^{616o} ^{617o} ^{618o} ^{619o} ^{620o} ^{621o} ^{622o} ^{623o} ^{624o} ^{625o} ^{626o} ^{627o} ^{628o} ^{629o} ^{630o} ^{631o} ^{632o} ^{633o} ^{634o} ^{635o} ^{636o} ^{637o} ^{638o} ^{639o} ^{640o} ^{641o} ^{642o} ^{643o} ^{644o} ^{645o} ^{646o} ^{647o} ^{648o} ^{649o} ^{650o} ^{651o} ^{652o} ^{653o} ^{654o} ^{655o} ^{656o} ^{657o} ^{658o} ^{659o} ^{660o} ^{661o} ^{662o} ^{663o} ^{664o} ^{665o} ^{666o} ^{667o} ^{668o} ^{669o} ^{670o} ^{671o} ^{672o} ^{673o} ^{674o} ^{675o} ^{676o} ^{677o} ^{678o} ^{679o} ^{680o} ^{681o} ^{682o} ^{683o} ^{684o} ^{685o} ^{686o} ^{687o} ^{688o} ^{689o} ^{690o} ^{691o} ^{692o} ^{693o} ^{694o} ^{695o} ^{696o} ^{697o} ^{698o} ^{699o} ^{700o} ^{701o} ^{702o} ^{703o} ^{704o} ^{705o} ^{706o} ^{707o} ^{708o} ^{709o} ^{710o} ^{711o} ^{712o} ^{713o} ^{714o} ^{715o} ^{716o} ^{717o} ^{718o} ^{719o} ^{720o} ^{721o} ^{722o} ^{723o} ^{724o} ^{725o} ^{726o} ^{727o} ^{728o} ^{729o} ^{730o} ^{731o} ^{732o} ^{733o} ^{734o} ^{735o} ^{736o} ^{737o} ^{738o} ^{739o} ^{740o} ^{741o} ^{742o} ^{743o} ^{744o} ^{745o} ^{746o} ^{747o} ^{748o} ^{749o} ^{750o} ^{751o} ^{752o} ^{753o} ^{754o} ^{755o} ^{756o} ^{757o} ^{758o} ^{759o} ^{760o} ^{761o} ^{762o} ^{763o} ^{764o} ^{765o} ^{766o} ^{767o} ^{768o} ^{769o} ^{770o} ^{771o} ^{772o} ^{773o} ^{774o} ^{775o} ^{776o} ^{777o} ^{778o} ^{779o} ^{780o} ^{781o} ^{782o} ^{783o} ^{784o} ^{785o} ^{786o} ^{787o} ^{788o} ^{789o} ^{790o} ^{791o} ^{792o} ^{793o} ^{794o} ^{795o} ^{796o} ^{797o} ^{798o} ^{799o} ^{800o} ^{801o} ^{802o} ^{803o} ^{804o} ^{805o} ^{806o} ^{807o} ^{808o} ^{809o} ^{810o} ^{811o} ^{812o} ^{813o} ^{814o} ^{815o} ^{816o} ^{817o} ^{818o} ^{819o} ^{820o} ^{821o} ^{822o} ^{823o} ^{824o} ^{825o} ^{826o} ^{827o} ^{828o} ^{829o} ^{830o} ^{831o} ^{832o} ^{833o} ^{834o} ^{835o} ^{836o} ^{837o} ^{838o} ^{839o} ^{840o} ^{841o} ^{842o} ^{843o} ^{844o} ^{845o} ^{846o} ^{847o} ^{848o} ^{849o} ^{850o} ^{851o} ^{852o} ^{853o} ^{854o} ^{855o} ^{856o} ^{857o} ^{858o} ^{859o} ^{860o} ^{861o} ^{862o} ^{863o} ^{864o} ^{865o} ^{866o} ^{867o} ^{868o} ^{869o} ^{870o} ^{871o} ^{872o} ^{873o} ^{874o} ^{875o} ^{876o} ^{877o} ^{878o} ^{879o} ^{880o} ^{881o} ^{882o} ^{883o} ^{884o} ^{885o} ^{886o} ^{887o} ^{888o} ^{889o} ^{890o} ^{891o} ^{892o} ^{893o} ^{894o} ^{895o} ^{896o} ^{897o} ^{898o} ^{899o} ^{900o} ^{901o} ^{902o} ^{903o} ^{904o} ^{905o} ^{906o} ^{907o} ^{908o} ^{909o} ^{910o} ^{911o} ^{912o} ^{913o} ^{914o} ^{915o} ^{916o} ^{917o} ^{918o} ^{919o} ^{920o} ^{921o} ^{922o} ^{923o} ^{924o} ^{925o} ^{926o} ^{927o} ^{928o} ^{929o} ^{930o} ^{931o} ^{932o} ^{933o} ^{934o} ^{935o} ^{936o} ^{937o} ^{938o} ^{939o} ^{940o} ^{941o} ^{942o} ^{943o} ^{944o} ^{945o} ^{946o} ^{947o} ^{948o} ^{949o} ^{950o} ^{951o} ^{952o} ^{953o} ^{954o} ^{955o} ^{956o} ^{957o} ^{958o} ^{959o} ^{960o} ^{961o} ^{962o} ^{963o} ^{964o} ^{965o} ^{966o} ^{967o} ^{968o} ^{969o} ^{970o} ^{971o} ^{972o} ^{973o} ^{974o} ^{975o} ^{976o} ^{977o} ^{978o} ^{979o} ^{980o} ^{981o} ^{982o} ^{983o} ^{984o} ^{985o} ^{986o} ^{987o} ^{988o} ^{989o} ^{990o} ^{991o} ^{992o} ^{993o} ^{994o} ^{995o} ^{996o} ^{997o} ^{998o} ^{999o} ^{1000o} ^{1001o} ^{1002o} ^{1003o} ^{1004o} ^{1005o} ^{1006o} ^{1007o} ^{1008o} ^{1009o} ^{1010o} ^{1011o} ^{1012o} ^{1013o} ^{1014o} ^{1015o} ^{1016o} ^{1017o} ^{1018o} ^{1019o} ^{1020o} ^{1021o} ^{1022o} ^{1023o} ^{1024o} ^{1025o} ^{1026o} ^{1027o} ^{1028o} ^{1029o} ^{1030o} ^{1031o} ^{1032o} ^{1033o} ^{1034o} ^{1035o} ^{1036o} ^{1037o} ^{1038o} ^{1039o} ^{1040o} ^{1041o} ^{1042o} ^{1043o} ^{1044o} ^{1045o} ^{1046o} ^{1047o} ^{1048o} ^{1049o} ^{1050o} ^{1051o} ^{1052o} ^{1053o} ^{1054o} ^{1055o} ^{1056o} ^{1057o} ^{1058o} ^{1059o} ^{1060o} ^{1061o} ^{1062o} ^{1063o} ^{1064o} ^{1065o} ^{1066o} ^{1067o} ^{1068o} ^{1069o} ^{1070o} ^{1071o} ^{1072o} ^{1073o} ^{1074o} ^{1075o} ^{1076o} ^{1077o} ^{1078o} ^{1079o} ^{1080o} ^{1081o} ^{1082o} ^{1083o} ^{1084o} ^{1085o} ^{1086o} ^{1087o} ^{1088o} ^{1089o} ^{1090o} ^{1091o} ^{1092o} ^{1093o} ^{1094o} ^{1095o} ^{1096o} ^{1097o} ^{1098o} ^{1099o} ^{1100o} ^{1101o} ^{1102o} ^{1103o} ^{1104o} ^{1105o} ^{1106o} ^{1107o} ^{1108o} ^{1109o} ^{1110o} ^{1111o} ^{1112o} ^{1113o} ^{1114o} ^{1115o} ^{1116o} ^{1117o} ^{1118o} ^{1119o} ^{1120o} ^{1121o} ^{1122o} ^{1123o} ^{1124o} ^{1125o} ^{1126o} ^{1127o} ^{1128o} ^{1129o} ^{1130o} ^{1131o} ^{1132o} ^{1133o} ^{1134o} ^{1135o} ^{1136o} ^{1137o} ^{1138o} ^{1139o} ^{1140o} ^{1141o} ^{1142o} ^{1143o} ^{1144o} ^{1145o} ^{1146o} ^{1147o} ^{1148o} ^{1149o} ^{1150o} ^{1151o} ^{1152o} ^{1153o} ^{1154o} ^{1155o} ^{1156o} ^{1157o} ^{1158o} ^{1159o} ^{1160o} ^{1161o} ^{1162o} ^{1163o} ^{1164o} ^{1165o} ^{1166o} ^{1167o} ^{1168o} ^{1169o} ^{1170o} ^{1171o} ^{1172o} ^{1173o} ^{1174o} ^{1175o} ^{1176o} ^{1177o} ^{1178o} ^{1179o} ^{1180o} ^{1181o} ^{1182o} ^{1183o} ^{1184o} ^{1185o} ^{1186o} ^{1187o} ^{1188o} ^{1189o} ^{1190o} ^{1191o} ^{1192o} ^{1193o} ^{1194o} ^{1195o} ^{1196o} ^{1197o} ^{1198o} ^{1199o} ^{1200o} ^{1201o} ^{1202o} ^{1203o} ^{1204o} ^{1205o} ^{1206o} ^{1207o} ^{1208o} ^{1209o} ^{1210o} ^{1211o} ^{1212o} ^{1213o} ^{1214o} ^{1215o} ^{1216o} ^{1217o} ^{1218o} ¹²¹⁹

trimonio docet matrimonij causam efficientem, regulariter esse
 consensum p[er] verba de p[re]sent[is] ex p[re]sent[is], ubi ostendit se verba
 accipere in p[ri]ma significac[i]o[n]e, Nam si accipet ea late, p[er] n[on] tu
 vel simili signo, n[on] t[ame]n regulariter, sed semp[er] est necno con
 sensus p[er] verba ex p[re]sent[is] est causa Matrimonij, et q[ui]a in solo Ma
 trimonio hanc exceptionem admittit, insinuat in alijs sacram[en]tis
 necno reg[ul]a verba p[ro]p[ri]e dicta, Vbi dicitur, Matrimoniu[m]
 dicitur v[er]u[m] dicitur ex p[re]sent[is] Matrimo[n]io, causa v[er]o efficiens ip[s]a
 su[m] contractu.

Nam dicitur Sacram[en]tu[m] posse d[ist]r[ing]ui spectari: p[er] modum
 compositi d[ist]r[ing]ui. Et p[er] modum compositi naturalis. Si p[ri]o
 ori modo spectat[ur], t[ame]n ma[ter]ia ei[us] sunt res et verba simul
 sumpta, forma v[er]o e[st] significac[i]o et efficiens. Si postea
 on modo. Quia cu[m] sua partiali significac[i]o[n]e, et efficiens, ma[ter]ia,
 verba v[er]o, seu partiali sua significac[i]o[n]e efficiens forma
 sicut n[on] ma[ter]ia reru[m] naturalium e[st] in p[ar]te et imperfecta et p[er] forma[m] q[ui]
 p[er]fectior e[st] et determinat[ur] et p[er]fectior, ita et reru[m] significac[i]o
 q[ui] magis confusa e[st] et ad plura significanda accommodatur,
 determinat[ur] ad hanc vel illa[m] t[ame]n significac[i]o[n]em p[er] significac[i]o[n]em verboru[m]
 q[ui] e[st] p[er]fectior.

Nam 3tio quomodo ad consistendum compositu[m] physicu[m]
 necno sit ut ma[ter]ia et forma, et simul consistant, et ind[ist]in
 tantes sint, ut p[oss]it ex physicis; in sacram[en]tis t[ame]n cu[m] entia q[ui]ae p[ro]p[ri]etas
 q[ui]da[m] moralia sint, sufficit et moralis p[ro]p[ri]etas et simultas requirit[ur] inter
 q[ui] nihil aliud n[on] p[oss]it metaphysice definir[et], sed moraliter determi
 nanda e[st], pro quo observand[um] e[st], ne fiat magna inter
 polacio et ex modo quo fit actio, et quo p[ro]ferunt[ur] verba
 illa co[n]suetudine et humanu[m] concipiendi modu[m], illigat[ur] unum
 alteri applicari, atq[ue] unu[m] ab altero determinari, Unde pro
 sacramentore, d[ist]r[ing]uitate maior vel minor p[ro]p[ri]etas
 requirit[ur]: Baptism[us] n[on] d[ist]r[ing]uitate, Confirmac[i]o, et extrema
 Unctio requirunt tale[m] coniunctione[m], ut de minister ver
 ba pronuntiat s[ecundu]m morale[m] acti[m]e[m] et co[n]suetudine[m] loquendi v[er]o
 possit vere dici lavare, ungere &c. Ad q[ui] parva d[ist]r[ing]uitate
 o[mn]ia videri admittenda. At in Matrimonio est p[ro]p[ri]etas suffi
 cit[ur] q[ui] satis e[st] ad humanu[m] contractu[m]. In sacramento v[er]o p[ro]p[ri]etas
 q[ui]a ma[ter]ia ei[us] nullo modo e[st] actio Ministeri, sed ip[s]is p[ro]p[ri]etas
 fentis, et q[ui]a sacramentu[m] illud p[er] modu[m] s[ecundu]m p[ro]p[ri]etas
 tota ma[ter]ia q[ui] fit p[er] modu[m] accusac[i]o[n]is supponit[ur] ante sententia[m]

hac plac' et ideo in eo sacramento sufficit ea similitudo q' me-
 ritaliter satis e, ut ideo iudicium p'cipi ad formam ad formam
 et p' sententia, consummari ille q'at. In p'ma Eucharistia
 deniq' ut materia et forma ad unu sacramentu componendum
 conveniant, nec e' ut materia sit p' se, q'ndo forma p' se
 eius virtute materia illu consecrata manet.

Ubi in advertendum e' Discrimen inter Eucharistia
 et reliqua sacramenta quo ad modu existendi, significandi
 et efficiendi, eius n. materia n' consistit in actione p' se, sicut
 sed in re p' manente, licet eius forma sit et q' d' res trans-
 iens, unde, et ubi forma p' se manet, q' modo salte' forma ad
 hoc sacramentu p' se manet, q' modo salte' forma ad
 huc quasi informat materia et materia consecrata manet,
 hoc ipso q' spes p' forma ante volat' consecrata e' in
 p' sentem continent. Deinde in alijs sacramtis materia et for-
 ma agunt, producendo gra, hic forma agendo in materia
 n' a. in aiam p' se sacramtu; materia v. applicata adusu
 efficit gra in aia.

Discrimen in
 ter s. Eucharistia
 etc. Sacramta.

CAPVVS QVARTVVS.

In Materia et forma sacra-
 mentore, sint ex divina Institutione
 Certa ac definita?

Conclio p' Materia et forma sacramtu ex divina insti-
 tutione constituentes certae sunt et definitae, et eo mo-
 do quo definitae sunt ad sacramta constituenda, a certis
 quoz sunt. s' pass p' se ex sacris script. adiuncta Ectra
 et p' sandoz, Patru ex p' hicae, et traditiones. Nam Jo' 1.
 3. Materia remota in Baptismo d' e' aqua. Matt. 26. Materia
 p' se et forma describunt illis verbis. Baptizantes eos
 in n' b' Patris etc. Sic Matt. 26. Summe Eucharistia
 materia d' panis et vinu, forma hoc e' corpus meu:
 hic e' sanguis meus. sic Jo' 20. Materia remota poenitiae
 sunt p' se forma v. absolutio, vnt d' quoz remi-
 seritis p' ca. p' d' t' Extrema Unctione ex Jacobis: et

Alijs ex Ecclia traditione Vnt recte dicit D. Basilij
et Spru sancto: Perinde ee hys ex pte Baptismatis de
cedat ei si in vnacopia q; chro tradita sunt de fici
ens, Baptisma accipiat. Nam e qd sacramta n hnt vim nisi
ex diuina Institutione qd sine Verbenz qmadm sunt in
stituta n hnt illa vim. Vide S. Ph. a. S.

Secunda pars conclij explicat: neq n. in atq;
eodem modo ille definitus sunt, na in pndal ma d hnta
e ad spe certu ultimā, vt in Baptismo ad aquam. In Extre
ma Vnctioe ad oleu. In poenā sacramento sufficit generica
Vnitas tū in maā pte qua remota, na pte maā e ipse
Confessio et dolor sine sit contentio hinc. Attitio, qd spe
differūt. Remota sunt pta hinc mortalia sive venialia
q ei spe differunt. In Sma Eucharā doliue an maā
sit vniū spei an generis, mō t vino. Idē d Balsamo
in confirmac. in formis n e et in atq; eadem vt p
et, dicit.

Conclio 2da Praeter verbū rituale, q iam dixi
Cong pnter ad officia sacramta, n requit verbū conuo
nale. Ita Catholici gta modernos hereticos, q h Error hereti
miter se valde dissentiunt: qd n. admittunt in atq; cor circa forma
sacramtis necna ee certa aliqua verba a chro instituta, sacramtoze
ei qd ipse et Apli vsi sunt, coiter tū n vtunt ijs tqm
consecratorijs aut habentib. vlla vim sacrificandi ex o discordia.
pe opato, hanc n. oio sacramtis mco negant, sed vt fid
ex eitent audientium ijs diuināz promissione promit
tendo. Alij v. rejciunt ea oio et volūt solū conuo
nel sufficere. Alij in Baptismo consuetā formā admit
tunt sed vna cū concione et vt vix parte: in alijs solū
concione admittunt. Calvin. l. 4. Instit. c. 14. requit solū
aliqua concione, qua exatū in inhiando fides cir
ca promissione chri, et qd tū ipse quē reliq; Calvi
nistae, pter concione vtunt in Baptismo verbis illis. Ego
te baptizo; sed vt ait Beza n vē forma, sacramti sed vt

Instructione populi. In *1^a* *Epistola* *Zucharia* Calvinista
 la certa verba requirit sed solum concione et gratia
 Impietas Calvini. Imo Calvin. ut Bellarm. refert. formulas consecra-
 tonias incantationibus assimilat. Verum in hac re, non modo
 cum universali Ecclesia et scripturis ut patet ex fidei
 Refutationibus concito, sed secum ipsi pugnant; si enim verbum concio-
 neticoz dogmatorum est necium ad essentia Baptismi, nec Calvin.
 nec Beza, nec ulli primorum illoz. haereticorum, est bap-
 tizati, quippe qui non catholico bapuzati sunt sine ulla
 concione, atque ita deberent rebaptizari, quod est contra illoz
 sum et doctrina. *2do* Quia si requiritur concio, quae
 fides excitet, requiritur talis quae veram fidem excitet (quis
 enim credat concione haeretica et blasphemata aut excita-
 re posse veram fidem aut prosum fidem per eam exci-
 tatum credentem iustificare) et consequenter nullum haereti-
 corum, saltem eorum, qui aliter de sacramentis sentiunt quam
 Calvinista, baptismum valebit, atque his bapuzati erunt
 rebaptizandi. *3^{io}* Quia Sacramentum, baptismum erit nullum
 quia in illis concio nulla fides excitare potest. nec refert quod
 haereticum in alijs presentibus. quia hoc actio est per accidens, quod
 alij presentes sunt, et fieri potest ut non sint, nec unquam fides
 alium iustificat.

Obijcit Calvinus S. August. Tract. 80 in Joce
 ubi videtur de Baptismo habere ordinem ex fide, et verbo
 Dei doctrinale, ait enim. Unde ista virtus aquae ut corpus
 tangat et cor abluat, nisi faciente verbo, non quod dicitur, sed
 quod creditur, nam et in ipso verbo aliud est sonus transiens,
 aliud virtus manens hoc est verbum fidei et predicam.

Solvitur. Sic deo S. Augustini loqui generationem et verbo Domini
 tam rituale, quam mundati, quorum illud mundat non vir-
 tutis divina, quam presentem habet, quamque ei presentem
 credimus: hoc autem non fidei, quae annunciantibus. Etenim
 Christi credimus. Quia non verbum, sed quod creditur, illud
 est tam actus fidei, quam eius actus, sive virtus divina
 quam sacramentis assistentem credimus quam in nobis

Locus S. Augustini citatus a Calvinio.

Solvitur. Verbum rituale mundat non virtutis divina, quam presentem habet, quamque ei presentem credimus: hoc autem non fidei, quae annunciantibus. Etenim Christi credimus. Quia non verbum, sed quod creditur, illud est tam actus fidei, quam eius actus, sive virtus divina quam sacramentis assistentem credimus quam in nobis

Verbum mundat non virtutis divina, quam presentem habet, quamque ei presentem credimus: hoc autem non fidei, quae annunciantibus. Etenim Christi credimus. Quia non verbum, sed quod creditur, illud est tam actus fidei, quam eius actus, sive virtus divina quam sacramentis assistentem credimus quam in nobis

gan, q. utramq. d. August. demit diversis ratijs pbat
 cum a. sentire dicta virtute in e. sacramento p. t. q. a
 docet aquam dicitur tangit corp, abluere cor id faciente
 verbo. Et infra explicans illud ad Epbes. s. mundans
 ea lauacro in verbo vita. ait, mundat n. tribendam aqua,
 nisi addeat in verbo; et subiungit, tm hoc verbum va
 lere ut p. Etiam tingentem mundet infantem non
 valentem credere. Item, ex p. se tribuit ipsi. verbo dicto
 clemento vim mundandi. Item q. tribuat hanc vim
 verbo rituali, p. q. dicit, illud verbu accedens ad ele
 menti, et fieri. Sacramtu, q. non convenit doctrine
 fidei q. solet p. cedere, n. a. addeat ad lotionem. Et d.
 q. dicit Baptismu p. illud consecran, ut possit mundare.
 Tertio q. dicit illud mundare infantem, q. n. p. mundari
 concione. Vocat a. verba forma verbu fidei, eo q.
 contineat p. cipiu mysteriu fidei, sicut SSma Trinitatis
 q. o. p. dicant, et cui tota fides nra immititur.

CAPIV Q VINTVM

De Mutac forma aut ma. sac
 ramentore

Conclio q. Non licet mutare Maam aut formam
 Sacramentore, nec substantiali, sine effe, nec accide
 taliter. Est cois catholicor. q. bis Regulis explicari solet.

Mutac q. unq.
 ma. vel forma
 Sacramtor, illicita

I Qndo mutac ma. et forma e. Substalis, nullu efficitur
 Sacramtu. Si sit Substalis
 mutac n. efficit
 Sacramtu.

II Si tntm fiat mutac accidentalis, efficitur quide
 Sacramtu, sed minister peccat in re alicuius momenti. Si accidentalis fit
 p. valide sed n.
 licite.

III Qndo Mutac ma. tanta e, ut nupta coe
 usq. ad conceptione homi discrepet a ma. Substalis e. Qndo mutac sit
 a. chro p. npta, tunc e mutac esset, alioq. e acciden
 talis. Esset Qndo a.
 accidentalis.

IV. Qndo Mutac forma tnta e, ut n. maneat idel sensu
 verbor, tunc e esset, alioq. e accidentalis, eo q. bry
 Regulis in promptu fuerit varios casy circa maam

et formam, incidenter decideret, *q*uis in singulis sacramti.

Quæres, 10. Quid si Minister variando aliq^{uod} circa formam vel materiam nitendat inducere ^{modum} nouum Ecclesie contrarium, putat illud esse eundem, etiam si reuera non sit. Sed et si nitendit

*Qui absolute nitendit inducere nouum ritum absolute, tunc non proficitur sacra-
mentum, non quia deficit forma, sed quia deficit intentio, con-
traria enim nititur enim ille non velle facere q^{uod} facit vera Ecclesia
efficit sacramentum. quod quod vult inducere ritum q^{uod} naturam suam in Ecclesia
et deficit in intentione.*

introducere nouum ritum, q^{uod} non habet intentionem Ecclesie, sed vobis nitendit in-
te. troducere nouum ritum, non absolute, sed solu resp. alicuius

Ecclesie, qua ipse putat falsam, et interim nitendat fa-
cere q^{uod} facit vera Ecclesia, tum proficitur sacramentum,
et si ipse fallat in vera Ecclesia interuiscendum. pl

*pb^{is} pars posterior
or. 11.* Ex p^{ar}te Graecorum, q^{uod} vere sacramentum Eucharistiae conficiunt

licet nitendant plures ritus ut eundem, introducere, q^{uod} re-
uera non sunt necessarij, putant enim panem fermenta-
tum esse et essentia Eucharistiae, et illa verba quod pro-
bis traditur, esse et essentia forma. Hanc ite formam
Baptismo eundem esse: Baptizetur seruus Christi, ita ut

Mutatio forma non ex primat^u persona Ministeri, et nihil aliq^{uod} efficiunt verum;
non pendet ex oc-
cultis intentione
no Ministeri;
modo is habet
generale in
tentione).

non ex primat^u persona Ministeri, et nihil aliq^{uod} efficiunt verum;
non pendet ex oc-
cultis intentione
no Ministeri;
modo is habet
generale in
tentione).

Unde ois probabile, e, nuncq^{uod} p^{er} se et occultis
intentione Ministeri pendet ut mutatio forma substantiali vel
accidentali fiat, sed solu ex ipsa verbor^u significati-
one, qua verba hnt, vel ex iⁿ imp^{er}atione vel ex usu et accom-
modati seu communi, et consueta, seu particulari, et
s^{er}u p^{er} sentes circumstas iudicanda. Ita Tanner. disp. 3.
q. 1. o. 3. X. 123. et p^{er} 10. Quia forma sacra-
menti e q^{uod} sensibile, ergo eius ratio et substantia non pendet
ab occultis intentione Ministeri. Do concilio Florentino in de-
creto Unionis accurate distinguit inter formam et intenti-
onem; et formam appellat verba quor^u utiq^{ue} significatio
dependet ab intentione: ergo haec non sunt confundenda
quod quia ut legitur S. P. B. verba operant^{ur} in sacramti
quod ad sensum q^{uod} faciunt, utiq^{ue} non in mente loque

tis sed iuxta prudentia aliorum, existimae quorum resp. signi-
 ficatio. Quia alios sequentur per consuetas sacramentorum formas
 aliquando non conficiuntur sacramenta etiam stante legitima inten-
 tione sacerdotis conficiendi: prout n. supra ambiguitate illius oratio-
 nis si falso sensu proferantur sacramenta nullum erit. Ex quo
 in consecratione calicis. Hic est n. calix etc. ubi particula
 Hic ambigua est et vel ut pronomen demonstratiuum accipi-
 potest, vel ut aduersiui loci, quod posterior sensus est falsus, et ex
 audit verum esse substantiale formae sensum, quia et cae est forma
 illa sic pronuntiata (hoc loco est calix sanguinis mei) nullus
 est valoris, ut ex eo docet in materia de forma Eucharistiae.
 Ex quo si impie sacerdos proferret haec verba: Hic est calix,
 etc. intendens sensum falsum, per ignorantiam, nullum faceret
 sacramentum, quod tamen plane absurdum est. Eodem modo fieri potest
 ut Arrianus vel alij haeretici legitima forma Baptismi
 uterentur et interduerit alicui conficere sacramentum, nullum confice-
 ret, si dum noiat Patrem et Filium, ipso verbo, ordine
 illius materiae, hunc nimirum significare intendere: quod est
 in Ecclesia et scholis mandatum, a quo constanter docet
 Baptismum ab haereticis etiam, quibuslibet collatum verbis legi-
 timae formae cum intentione conficiendi sacramentum esse validum.

Rg deo Do Si retentis verbis essentibus aliquid addatur
 quod eorum significatorem reddat ambiguum, ita ut possit ha-
 bere verum et legitimum sensum, atque etiam falsum et secundum
 legitima formae contrarium, tunc si minister habeat legitima
 intentione conficiet verum sacramentum, quia tamen nihil deest
 sacramento et ita ceteri sentiunt DD. cum s. t. p. h. sic

Rg deo 2tio Quod si in dicto casu minister habeat
 intentione inluendendi errorem in Ecclesia contrarium
 proprio sensui verborum, essentium formae, forte semper irritum
 erit sacramentum defectu legitima intentionis et et aliquo
 modo defectu formae, absolute tamen poterit fieri ut sacra-
 menti sit validum. Ita Compend. a. p. d. i. n.
 phr. i. pars quia forte talis ratio sibi persuadeat suam sen-
 tentiam esse veram, quod intendit eam plane absolute signi-
 ficare sine vlla restrictione aut conditione sicut

nos absolute intendit p forma Baptismi significare
aequalitate personarum. Ity ita viz p hbn Intentione
no absolute faciendi q. Hebrj nra instituit, qv ei
m i Responsione dicitur. Et intelligendu e.

Quod a. sit et alij vitiu in forma pbr. Quia cu
ee de sit doctia et Indeterminata ad sensum legit,
mū et falsū continet in se aliquel defectū, ideoq. sibi
vel ab intentione, vel a circumstantijs determinari,
vt sensū verū determinate significet, hoc a. casu
potig determinat ad contrarium q. mte verū e qmō
Intentio ministri absentib. e aliquo modo cognita
tū n. auditores oēs formam in sensu falso intelli-
gunt, et tūc apud eos absolute significat.

Secunda pars pbr. Quia fieri pot vt oio occulte
Valentinianus v. g. putet, habuisse corpus celeste, ideoq.
inter consecrandū dicat. Hoc e corpus meū spū
q. p. intelligi e tale, vel rāe Beatitudinis qualia
sibi (qua rāe q. Cor. 15 dnr nra corpa futura spū
post resurrectione) vel q. nāa tale sit, Itē fieri pot
vt ipse explicite qd intendat sōm sūmū, et tū qd
putat fieri posse vt erret, habeat simul absolutam
faciendi et significandi q. Chry fecit et significat,
vt p. verba formae esset et tū sane napparet rāo
cur talis sacramtū n. conficiat, et hoc modo e limi-
tari pot q. in p. sione p. explicat. S. Ph. attulim
vt videt licet talis ordinari n. habeat sufficiente
intentione ac pro mōt sacramtū sit n. nullū, absolute
tū habere illa possit, et facere sacramtū

Haec tēg dictis n. obstat q. S. Ph. a. 8. ut
qd obijciunt significat invalidam fore Baptismū
si q. et stante aliquo intentione faciendi q. facit
Ecclia seu pficiendi Sacramtū dicat. Ego te Baptizo
in nōe Patris et Filij et spū sanchi et B. Virgins.
Intelligens et significans p. haec verba Paternitate di-
vinae, p. sonare. Validū a. fore eadē forma collati
si q. solum intendat invocare Beatissimā Virgine

ut fautrice p[ro]p[ri]o op[er]is. Hoc inquam n[on] obstat quia
 s. P[ro]b. nunquam ex p[re]s[ent]e loq[ui]t[ur] si minister hoc intendit,
 at aut illigat aut n[on] intendat etc. sed dicit Bapt[is]m[us]
 fore nullu[m] si sic illigat in n[ost]ra B[er]o[m]a l[ite]r[is] r[ati]o[n]is bapti-
 zati sicut in n[ost]ra S[an]c[t]e Trinitatis. Si v[er]o sic illigat[ur]
 q[uo]d addit, non quasi nome[n] B. Virginis aliq[uo]d op[er]e
 in Baptismo, sed vel e[ss]e intercessio pro sit Baptizato ad
 conservanda[m] gra[m]m Baptismale[m], non tollit p[er]fectio[n]e[m]
 sacra[m]enti. Itaq[ue] hac e[st] e[ss]e sent[entia]: Si p[er] mutam forme
 legitime sent[entia] forma tollat, aut ita ambiguus reddat,
 ut ei veru[m] sensu[m] ei falsu[m] excluso vero representat, ei
 s[an]c[t]o p[re]sentes circumstantias minister intelligat signifi-
 care ei intendere falsu[m] nullum erit sacra[m]entum, secus
 si ex p[re]sentes circumstantijs censet significare veru[m]
 ubi fatendu[m] sepe ipsam circumstantiam p[er]sona mi-
 nistri posse ad determinandum adeoq[ue] discernendum
 sensu[m] ambiguo[rum] verbor[um] confere[n]s.

Q[UA]ESTIO 2da Num ma[ter] et forma q[ue] sufficiunt ad
 sacra[m]entum conficiendu[m] in vna mundi parte, sufficiant ei
 in alia? Qu[ae]siti e[st]; p[er] ex Innoc. cu[m] alijs iuribus.
 in c. 1. de Baptis. qui putat in gracia hanc forma[m]
 sufficere ad Baptismum. Baptizetur servus ch[ri]sti,
 No[m]i[n]e Patris etc. Panem ite[m] fermentatu[m] in Eucha[ri]stia
 Neutra a. in Eccl[esi]a Latina. 2da Quia consensu
 ep[iscop]o[rum] q[ue] sufficiunt ad Matrimonium ubi Prudent. n[on]
 e[st] receptu[m], non sufficit ubi id e[st] conciliu[m] receptu[m] est.

Ag deo Nihilong p[ro]hibet neq[ue] in ch[ri]st[ian]o aliu[m] atq[ue]
 aliu[m] Baptismi aut alterig sacra[m]enti ritu[m] pro alijs atq[ue] alijs
 gentib[us] instituit, idcoq[ue] O. Paul. ep[istol]a ad Ephes. 4. Dixit
 Unus D[omi]n[us], vna fides vnu[m] Baptisma de. Si ritus
 p[er]tinet q[uo]d ritu[m] accidentaliter variato utiq[ue] in ali-
 qua Eccl[esi]a parte ubi is p[ro]miss[us] non e[st], peccat
 contra Eccl[esi]e constitutione[m] et manente sacra[m]enti ve-
 ritate, sicq[ue] res se habet, si q[ui]s ma[ter] et forma Graeco[rum]
 uterq[ue] apud Latinos. T[ri]stis i[n]venda est iur[is]

Necessitas Sacramti a Necessitate pcepti, quod citati
auctores n vident fecisse. De priori hic sermo est
q licet cum effi rituu mutae consistere nequeat
potest tñ cum acudentali licet & etia pceptum
violatur et ideo pecech.

Quod ad Matrimoniu attinet hñdeo maamei for
mam hñg Sacramti eē mutuū consensu ad contractū
Matrimonij inter Baptizatos sufficiente. Quia v. sa
cramentū hoc contractū supponit, cuius valor, et effi
cacia potē ex certo quodā contrahendi modo pendere,
q modū pī ab Ecclia pñibi, ideo fieri pī
ut consensu q aliquō, vel alicubi sufficit ad
valore contractū vel vñq valeat, et ita non van
atur formā et proprie maā Sacramti et eij forma,
sed id q erat maā et forma, amittit aliq rāe vñq
poterat eē maā et forma Sacramti pēa.

Queres 2tio qua graviter peccent q aliquā
ex pñictis mutabz circa Sacramtu faciunt.

hñdeo Cum Henrquez l. 1. c. 9. n. 15. peccatum
eē quacūq mutatione p additione, detractione
corruptione, prolāg, aut transpositione verborum
est Sacriligium mortale ex genere suo, dum mu
tat veritate formā aut dubiam reddit, q in particu
lari arbitratū viri prudēt.

Excusatur a mortali p Ex levitate maā, secluso
contemptu et scandalo: levis v. ē ceter si manere
nū sensū. Ad Dum mutat sensū excusat defectū
deliberatū aut levis negligentia, dñ pceptū fuit pro
latio, q q advertit potēa debet in dubio probabili te
rare secreto formā verborū, et in iteratō Baptismi
debet addi conditio ob piculū Irregularitatis: si a
tm discrepat scrupulū tan aperto protulerit formā,
repellendū ē.

171
CAPIT SEXTVM.

De Necessitate Sacramentorum.

Conclio 1^a. Institutio Sacramentorum non fuit simpliciter necessaria ad salutem humani generis. potest quia Deus potest tribuere eos aliter saluare. Intelligitur v. Conclio de statu naturae humanae siue integrae siue lapsae, id est siue ante legem Moysi, siue sub illa, siue sub Evangelica.

In a. Sacramentorum Institutio, siue ^{scilicet} conueniens siue necessaria ad bene esse patebit ex sequentibus.

Conclio 2^a. In statu naturae lapsae tam ante legem quam et sub lege Moysi, siue sub lege Evangelica necessaria siue conuenientia fuerunt sacramenta. Ita 3^a p. 2. 61. a. 3. S. Ph. et alij inter. 3^a ad. Quia siue consideretur et 4. sacramentum absolute in quantum est ad salutem adiuuandum, siue in quantum est remedium peccati, siue et ut honeste quod virtutis actus, plane conueniebat homini lapsae, et sensibilibus prauo affectu adhaerenti, atque interim et naturae non praesens, spiritus et incorporeae de sensibilibus eiusmodi signis, quibus ad eos fines iuuare, providenti, et quod ante legem Moysaica certum est fuisse aliquid remedium quod peccato originali, quod remedium verisimile est fuisse sacramentum proprie dictum, in eo ob S. Augustini auctoritatem, quod fuit remedium hoc expressit docet: ait n. Nec ideo aperte credendum est, et quod peccato originali, ante datam circumcisionem famulos Dei, quod quod eis et quod imerat Mediatoris fides, in carne venturum, nullum fuisse sacramentum. 3. Augustini fuisse vere sacramentum. quod illud esset aliqua necessaria causa scriptura illud latere voluerit. hoc ille quibus verbis significat sacramentum illud consistisse signo externo, dum dicit nos latere quod fuerit. de interno n. actu aperte tam ipse quam alij fatebatur fuisse actum fidei, ac proinde fuisse proprie dictum sacramentum. Ino videtur et voluisse innuere hoc huius

Ante legem Moysi fuit remedium quod peccato originali. et quod imerat 3. Augustini fuisse vere sacramentum.

num fuisse certum et determinatum. Nec n. late
 nos qd illud sacramt fuerit in gr̄e sc̄ing n. aliqua care
 Sent. Bellarm. monia Religiosa; sed ignorans ep̄alis fuerit in particula
 liti et terminali et ita sentit Bellar. l. 1. t. 1. et h̄ur. in gr̄e c. 21. in fine
 a propositionis. S. Ph. et multi alij putant eiuſmodi
 ritum ita a' dno Deo institutum esse, ut p' externam aliq'
 quam revelac' Adamo indicaret, ipsu' eiuſq' posteros
 posse suos paruos liberare a' pecc' originali p' fide' in Me
 diatore' externo actu exp'ſsam, relinquendo nihil aliq' alijs
 alijsq' libere, ut quo vellent ritu uterent. modo est
 talis q' aliquo modo internā fide' exprimeret, eunq'
 infanti applicaret, n. n. ut aliq' putant S. Ph. et.
 absolute negat ad iustificac' Infantis in lege nāc fuisse
 op' aliqua externa protestac' fidei venturi Mediatoris,
 sequentibz n. verbo id clare innuit, sed tm negat
 fuisse institutu' aliq' signū determinatu', sed arbitrio
 hoim relictu' dicit.

In statu Inno centiar nullum fuit sacramt.
 Conclio ztia De Statu Innocentiar nil certo con
 stat probabilis tñ ē Nullū in eo fuisse sacramt a'
 Deo institutu'. Nec institutu' fuisse si statū ille per
 severasset. Rāō ē. Quia sacramta ex p'p'ia Dei inten
 one fuisse instituta in remediū nāc lapsa, adeoq' vel ad
 delenda p'ca, vel ad p'servandū a' pecc'is: hō a. in illo statu
 grā et sc̄ia abunde instructy extrinsecis eiuſmodi remedijs
 n' egisset. Quod si q' durante illo statu ex posteris
 stela peccasset, potisset p' internā contritionē liberari
 Vide Jann. disp. 3. c. 2. d. 1.

Nec obstat q' in eo statu futura fuisse sacrificia: hęc n. n.
 egent peculiari institutione, sed ex ipsa lege nāc p'ficiali,
 sacramt a. nitij, peculiari institutione, in remediū p'ci
 fer nāc lapsa p'cedam.

Matrimoniu' Nec ite' obstat q' Matrimoniu' iorū parentū signti
 protoplasto carit Chri' coniunctione cū, Ecclia, adeoq' signū fuit
 si fuit sacramt rōi sacre, ut colligij ex ep̄la ad ep̄s. 15. Quia n' fuit pecu
 liare signū grāe divinae in sig' usu' p'entis vel conferendae,
 ac propterea n' fuerit sacramt p'p'ndictū.

CAPITULUM SEPTIMUM.

De numero Sacramento

Conclio q̄ Sacramta Nova legis nec plura nec pauciora sunt sempte. Ita Definitio e

Numero Sacramtorū septenarius essentia.
 Sum Fundamentū.
 Ecclie auctoritas.

et in Concil. sess. 15. et in Dlor. in Decret. Eugenij. Et in Drid. sess. 7. c. de Sacramtis in gre. Et p̄b̄r p̄ se p̄ petua Ecclie traditione q̄a semp̄ in Ecclia septenarius. Ille numerus sacramtorū, viguit, et vov̄ m̄p̄i h̄ac in re scienda eō stantitate et traditione Ecclie ex eo p̄t̄ quod sine ea ne id q̄d satis p̄spectū habere p̄st̄ mus q̄nā sit ratio et essentia seu māa et forma Baptismi et Eucharie, q̄ t̄n̄ Sacramta ab oib̄ admittunt, tameti n. Ch̄s D̄n̄s dixerit et p̄cepit Ap̄ls, ut baptizarent in nōe Patris et Filij et sp̄s sancti, iteq̄ Eucharie sub ea forma tradidit: HOC E CORPUS MEUM, n̄ t̄n̄ id eo sciremḡ in ijs i p̄s verbis eiusmodi sacramentorū formā et essiam consistere, aut ea necessario p̄ modū formae adhibenda et pronuntianda esse, nisi id Ecclia Traditio ita docuisset, q̄ndo n. alia Ap̄l̄ ad Colos. 3. p̄cepit ut quodcūq̄ facim̄ in verbo aut in ope oīa in nōe D̄ni Jesu Ch̄ri faciamus, si vtiq̄ ea verba semp̄ pronuntiando sed asp̄ones n̄r̄s ad Ch̄ri gloriam dirigendo ac in ijs Ch̄ri opem invocando.

P̄b̄r Do ex Scripturis q̄ partim d̄ illis exp̄sse loquūt, partim t̄ obscure, ut patet cū de singulis ageh̄. Ex consensu SS. PP. et scholariorū, nam et SS. PP. sicut nec duo aut tria, ita nec simul oīa septem recenseant, sed pro ut institutū ip̄sore, ep̄igebat, modo h̄ac modo alia plura vel pauciora, oīa t̄n̄ et singula h̄nt luculentia apud ipsos testimonia.

Sum fundamētum.
 s. Scriptura
 Divi.
 SS. Patres.

Sumit̄ v. hic numerus similitudine v̄t̄e sp̄rl̄: Baptis- ma q̄ h̄c in vitam sp̄rl̄e regenerat. J̄as 3. u. 3. Con- firmas regeneratorem corroboret, virū facit et ad pugnam

instruit Luc. 24. Act. 8 et 19. Eucharistia inquam ab eo edebat
regeneratus nutritus. Jois 6. Poenitentia iam in morbo lapsu
regenerata resuscitat quasi mortuum. Jois 20. Extrema Unctio
tollit Reliquias agnitudinis spiritus. Jacobi 5. Ordine sine
Ordinacōe Rectores spiritus vite constituunt. 1. Cor. 4. et 2. Tim.
Matrimonio spiritualis vite capaces propagant Epes. 5.
Vide ss. Ps. 1. 4. contra gentes. c. 58.

*Conspicienda
Sacramentorum
virtutibus. aia*
Summi est potestas ex numero peccatorum, et vulnerum
ab ipsis aia inflatorum. Nam Baptismus est primum gratia
gratiale. Poenitentia contra actuale mortale. Extrema Unctio
contra Reliquias peccatorum. Confirmatio contra Infirmitate.
Eucharistia contra malitiam. Matrimonium contra
concupiscentiam, Ordo contra Ignorantiam.

Itaque cum virtutibus.
Summi potestas Itaque ex numero virtutum. Baptismus
respondet Fidei. Confirmatio spei. Eucharistia caritati.
Poenitentia Iustitia. Unctio extrema Fortitudini. Ordo pri
dentia et Matrimonium temperantia.

*plena figura
7 Sacramentorum*
Septenarius hic Sacramentorum, numerus Variis in
Scriptura figuris videtur figuratus. Zab. 4. Candelabri
n. aurum quod ipse propheta vidit, universale Ecclesiam
refert et lampas eius super caput eius est Christus Dominus, caput
Ecclesie et VII lucernae minores super illud in circuitu sig
nificant multitudinem omnium fidelium ad quas fouendas erat
etiam septem aurea infusoria, sicut vascula deo plena
quae representant VII Ecclesie sacramenta inquam Vascula in
quibus continetur oleum divina gratia in duplicem finem ad ser
uandum videtur nos ab omni gratia culpae, et morbo spirituum
et ad nos corroborandos et proficiendos in omni gratia gratiarum
et virtutum ita ut simus inquam lampades ardentes et
splendentes coram Deo in medio Ecclesie inquam menta Domini
Iesu Christi a cuius utraque natura Divina et humana unitis
sunt oleum divina gratia quam sacramenta in se continent
et hoc exprimeret distinctio, vascula illa pendebant ex
duabus oliuis sive rostris lampadis maioris.

2da figura
Itaque VII novae Legis sacramenta sunt veluti inquam VII
quibus constructi fuerunt et ad ornatum fuerunt candelabrum
quod domus Dei seu Ecclesie ornatus et illustratus Epod. 15.

Itē septem stelle quas Filig hōis in dextera sua tenet ^a Figura ³

Itē septē tuba q̄s Jercho. / civitas s̄na seu regnum ^a figura
diaboli subvertit. Josue. 6. Itē septē oculi sup lapidē ^a figura
vni Chrii Zach. 4. Quia Sacra mēta chri nitutis ^a figura.

Itē Septem Columnae q̄s domus, quā sapia edificavit. / Eccl. 6. ^a figura.
clēsa Dei fideitur. Proverb. 9.

Dices Cū Kemnitio haretico 2 p. Sam. De Numero ^a obiectio
Sacramentorū, has congruentias si ^a valerent, phase ^a hareticoz
etiam in veteri lege fuisse septē sacra mēta. Nam et tunc
erant virtutes et pēta, et vita sp̄s et corporalis.
Agdeō Non sequi. Quia Sacra mēta Veteris Legis non e
rant instituta ad p̄ficiendū hōē in vita sp̄s nec ad
remediū pēti, nec ad accipiendas virtutes, sed ad lega
le quādam munditiā et ad signanda mysteria chri
amoz.

Pauciora nihilōq̄ eē sacra mēta noua Legis quā VII. Sen hareticoz cōz
fiunt haretici, q̄ t̄n inter se cōzē dissentiunt. Nam aliqua Sacra mēta.
agnoscunt solum Baptismū et Luth. l. et captivitate Babyl.
Quamquā et ipse variis fuit: Alij Baptismū et Eucharīā
ut Philippus Melancton in locis. c. de signis. Kemnitij
et alij. Plurij alij Lutherani Baptismū Eucharīam
et Absolutionē. Zwīnglij in lib. de vera et falsa Relig.
admittit Baptismū Cēnā et Matrimoniu. Cahring licet
l. 4. Inst. c. 19. §. 19. dicat duo t̄n eē sacra mēta s̄lt Bapto
mū et Cēnā, t̄n c. 19. §. 31. numerat etiam Ordinacōē
inter vera Sacra mēta, et dicit se ante locutū ē sacra mētis
toti Ecclēie cōz, quālo n̄ ē sacra mēta ordinacō. Unde
in Antidoto sess. 7. c. 4. rejicit t̄n 4 Sacra mēta. nempe
Confirmacō, Pēnā, septēnā Vndicōe, et Matrimoniu. ^a Argumenta
hareticoz.

Præcipua ipsoz Argumenta sunt.

I. Scriptura nusquā dicit eē 7. Sacra mēta. Agdeō nus
quā eē dicit eē duo vel tria. Extra scripturā habemz P̄
dicationē Ecclēie q̄ septenario numero, n̄ a. binario vel ter
nario. Scriptura dicit t̄n duo eē sacra mēta ut p̄t ex Joij
15. v. 34. Unus militū latz eig lancea aperuit et
continuo exiit sanguis et aqua. / Eucharīa et Bapto
mū, ut exponit Chrysost. Cyrill. Theophilactz et Da.

1. 4. et August. 1. 2. et symb. c. 6. Ergo sunt
 tria duo Sacramta. Rudeo 1. Quamvis p aqua et sanguine
 nel illigerent Baptismu et Eucharistia, n tria septu cetera
 ra Sacramta excludi, na illa duo, n sunt posita ad cetera
 excludenda; sed qe magis coia sunt et principalia, ex qto
 poterat idel iudicium fieri sicut et actum. Sicut ad heb. 6.
 ponunt tria duo Sacramta Baptismu et Confirmatio vel
 Ordinatō prout varie explicant varij, et tria n ideo, ex-
 cludenda sunt alia. Sic deo 2do Non eē necēssariū
 seq illa expositione de sanguine et aqua, nam alij
 aliter exponunt. Cyrill. Hierosol. catech. 3. et S. Hier.
 Epist. 87 p sanguine et aquam intelligunt duo Baptis-
 mata unū in sanguine alterū in aqua. Ambr. 1. 10.
 in Lucā c. 15. Geo Papa Epist. 4. August. et Venerab.
 Beda in c. 10 Jois p sanguine intelligunt pretium
 Redemptiois humane, et p aqua Baptismum et hoc
 videt eē liberalis expositio, ut scilicet illigant ex chri
 latero fluxisse Baptismu q ad suam vim hbt ex sangui-
 ne chri. Confirm. 1. Jois. Hic e q venit p sanguine
 et aqua JESVS CHRIS, n in aqua solū, sed in aqua et sangui-
 ne ubi ipse Joēs videt explicare mysteriū illud positu
 in huius Evangelij et simul ostendere diffam in Baptismu
 chri et Jois, qd hic veniebat in aqua solū p adferre
 bat Baptismu n efficacē, ille a. attulit Baptismu effi-
 cacissimū, q vim sua habuit ex sanguine et aqua ad-
 mixto.

3^m Argumentum

2° Scriptura videt significare numerū septenan-
 tu Sacramtoz, n ptiā ere ad Chri sed hnti Chri Nam Ipe
 cal. 17. Joēs

Blasphemia
 retitor.
 1^a ratio.

2^a.

3^a.

Rudeo 1°. Magna eē Blasphemia p capita 7. bestia illigor
 VII Sacramta Romnitiy et cogit fateri Baptismu et Eucha-
 ristia ptiā ad capita bestia q sunt ex numero Sacramtoz.
 Rudeo 2do Joēs n dicit illa capita eē septē Sacramta,
 sed unū Sacramtu ac prouide si libere et retorquere argumē-
 magis conueniret in Iustis erū, q dixit unū tm eōsa-
 cramentum. Rudeo 3° Ipe Joēs 7 illa capita 7
 Reges interpretat, vbi male retorquē ad Sacramta.

1to Augustinus agnoscit tm̄ duo sacramta ut p̄t̄ 4^m. 174
lib. de Doctrina Christ. c. 9. et epla. 118. sic deo s. Aug.
in illis locis n̄ dicit eē tm̄ duo sacramta, sed ponere duo per
modū expti, n̄ priori loco sic h̄t̄: pauca pro multis eadeq̄
facile facillima et intellectū augustissimi et consecrac̄ castis
sima ipse Dñs et Apostolica tradidit disciplina, sicuti est
Baptisma et celebratio corporis et sanguinis Dñi, ubi parti-
cula sicuti apte indicat ista eē expta. In posteriori loco
sic h̄t̄. Unde sacramtis numero paucissimis, obseruac̄ facilis.
limis, significac̄ prestantissimis, societate noui populi
colligavit, sicuti e Baptisma Trinitatis noē consecraty,
coicac̄ corp̄ et sanguinis ip̄s, et si q̄ aliud in scriptu-
ris canonicis commendat, ubi eē uiderat illa duo poni
pro expto, et simul insinuare plura eē quā duo.

2to Alij Patres ante Augustinū n̄ agnoscunt
tm̄ Baptisma et Eucharia. ut Iustinus Martyr. ept̄. Iustinus Martyr.
in Apolog. 2. pro Christianis. Tert. l. 1. et q̄ gtra Tertullianus
Marcionē Cyrill. in catech. 8. Ambros. lib. 4. q̄ 1. m̄ Cyrillus.
hanc mysterijs. Ambrosius.

Agde 1°. Iustinus meminit tm̄ duoz sacramtoz in
illa Apologia, q̄ hoc reprehendit opus illud. respondebat n̄.
obiecit Gentilium, q̄ inter cetera obiciebant Christi-
anis q̄ uescerent carnibz humanis alicuius pueruli; et
ideo q̄ ad suam Synagoga uel congregac̄ non admittent
nisi sui ordinis hoēs. q̄ Iustinus explicat quādo soli Bapti-
zati admittant ad Eucharia, et ideo debuit de Baptismo
et Eucharia tractare.

Agde 2do Tertull. l. 1. contra Marcionē n̄ dicit
tm̄ duo eē sacramta, sed dicit Deū in sacramtis uti uoluit
se aqua, pane et oleo, quae sunt maā, quae consecrac̄
in 5 sacramtis, n̄ monuit a. duoz alioz uidet Poenit̄
et Matrimonij, quae solū uolebat ostendere, Deū nostrū
esse verū Creatore elementorū et aliarū rerum sen-
sibilium, q̄ Marcion impie negavit. id a. ex eo ostendit haeresis Marci-
q̄ si Tres istas sensibiles creasset alius Deo, noster
Deus n̄ uideret illis in suis sacramtis. Similiter 1° q̄
non dicit duo tm̄ eē sacramta, Baptisma et Eucharia.

Explicatur
locus s. Augusti:
m̄ cit. ab aduersa
r̄s.

locus posterior
s. August.

in Augustin
Justinus Martyr.
Tertullianus
Cyrillus.
Ambrosius.

Explicat locus
s. Iustini.

Explicat locus
Tertulliani

posterior locus
Tertull.

alia haereticis sed reprehendit Marcione qd haec duo sacramta nemi,
Marcionis. nec admittent, nisi dactinaret coniugium.

Agdeh ad locu Agdeo 3to Cyrillo et Ambrosio plura sacramta
ss. Cyrilli et noscunt qua duo, utiq n. meminit chrisma hinc
Ambrosij. sacramta ab Eucharistia et Baptismo distincta, ut patet ex
Cyrillo catecheti 3. et ex Ambr. 1. 3. et sacramtis c. 2.

Cur dicitur pro Cur v. illi Patres tm tractent et tribz sacramtis, caa
tm triu sacra e, qd ex professo scribunt ad catechumenes, ut eos in
mentoz memi nentur. Aruant de rebz, q fiunt tempe Baptismi: solent a.
eo tempe tria sacramta ministrari: adultis, videt Baptis
mg, Confirmas et Eucharistia ut partim constat
ex antiqua praxi, partim ex S. Ambr. ut.

Int Argumtu

Mendacium
Remittit.

Agdeh ad obij
tione).

to Concilium S. Florentini obtrusit Armenos sa
cramenta q haec ignoabant. Agdeo Remittit hoc
fringere: nam esth credibile sit Armenos in aliqz circa
doctrina et usu sacramtoz errasse, si tm verisimile e
errasse circa Numeru, qd et eo nunqm inter Ecclesiam
orientalem et occidentalem fuit mota quashio, pare
cu constat in eo Concilio tota Ecclesia tam graecam
qua Latina unanimi consensu docuisse VII ec. sacramta.

Consensu 99. in Concil. Florentino cu n possit ostendi qudo haec doctrina primum
de septenario post Aplos pdicari cepit, necio dntem e a Chro Mo
no et Aplos dimanasse, iuxta Regula S. August.

Regul. S. Aug. 1. q. 7. Bapt. c. 24. ubi ait: Quod uniuersa tenet Ec
clesia, nec concilijs statutum; sed semp retentum est,
non nisi auctoritate Aplica traditum, trechissime credi
tur. Claru a. e Concil. Flor. n inuenisse hanc doctrina

Antiquas ma
doctrinae.

cu ante illud plurimi Doctores ea ut certa et oio indu
bitata tradiderint, nec ullg pot repiri historicig, aut
alig autor, q scripserit ea suo tempe capisse primum
in Ecclesia doceri, cu tm et orbz haereticis certi autores
narrantes resgestas suo tempe scripserint, qudo fuerint et
orta. Vnde claru constat nullu post Chro esse huius
dogmatis dari mihium. At v. gtra generalis consensu

et doctrina totius Ecclesie disputare insolentissima infamia
e, ut idem D. Aug. tradit.

Alia Reg. 5. Aug.
bonenita.

Observandum in hic. Quid Concilia deservunt
in eo VII sacramta, n deservire singula dicit ultimam spem,
sed in velledocere nulla ee sacramta pter dicta, siue singula
dicant spem ultimam, siue aliq qd sub quodiverge spem
contineant.

APUD OCTAVVM

De Ordine sacramentorum

Conclio a. Ordo enumeratis sacramentorum hic. Ordo sacra-
mentorum.
Baptismus, Confirmatio, Eucharistia poenitentia extrema & aptissimi
Unctio, Ordo, Matrimonium. Ita S. B. Concil. Florent. Confirmatio
in decret. Eugenij. Sess. 7. can. 1. Eucharistia
Rao e qd ponenda sunt ea q ptinent ad oes hoies, ut sunt poenitentia.
s. g. Ordo q ad catatol ut reliqua duo. q s. s. m. ordi extrema unctio
ne tempore conferunt ordine enumerato. Inter duo postre Ordo
ma n s. m. qd ordo tempore sed dignitatis. Matrimonium.

Conclio b. Illa VII sacramta n sunt equalis digni-
tatis, sed alia alijs sunt excellentiora: pt a. varijs mo-
dis contingere ut vnu sit alio excellentius Nam i. Bap-
tus excellit oibz quo ad effm remittendi pctam, remittit n
Originale et actualia, et poenam ijs debita, q alia sacramta
n faciunt. 2do Confirmatio excellit oibz quo ad effm
grae actualis ad bene operandu, iuxta illud Luc. 24. Vos
a. sedete in Civitate quoad usq induamini virtute ex alto.
Et confirmatio ex eventu. Nam sps ante confirmatio quam
accipiunt in die Pentecostes erant timidissimi, adeo ut
os fugerent in Chri passione, et si ante Baphzathes
sent et Eucharistia pcepissent: postea v. accepto spru
sacra facti sunt robustissimi. 3tio Eucharistia ante
cellit oibz quo ad substantiam sacramenti, qd contine ipsum
Chri licet in altera specie. 4to Poenitentia excellit oibz

Poenia excellit necessitate excepto solo Baptismo. V. Extrema Unctio
necessitate. supat aliquomodo poeniam quo confert gratiam copiosiore
Unctio extrema n. solum possel tollerare oia peccata, si adessent, sed et
excellit poeniam. Reliquos peccator. 6. to Ordo excellit ob rae Ministri,
Ordo excellit ob rae Ministri. excepta Confirmacoe, qd pot a solo Ep'o conferri; Imo et
excipit confirmacoe. unde hac in re antequam confirmacoe, hac n. aliqando qd dicitur
conferri a simplici sacerdote, Ordo qd sacerdotalis
pertinet, nunquam nisi ab Ep'o conferri potest. propterea Ordo
caeteris pstat in eo qd constituat hoies in gradu excellen-
tiori, quam sint alij Christiani. VIII Matrimoniu excellit
Matrimoniu excellit significacoe, qd significat Unionem Chri cum
Ecclia et ideo ab Ep'o magnum sacramentum vocat ad Ep'o.

5.
Eucharistia. Simpliciter loquendo, Eucharistia excellit ob
omnium sacramentorum substantissimum. Est qd gratiam calvinistas, qd cum in Ecclia
Eucharistia n. ponant corpus Chri, nisi tropice, n. plura ea
faciunt quod Baptismu. 2do qd ubique tractant, qd sicut
in Eucharistia veru corpus Chri agnoscunt, sicut in alijs
et sacramentis. Verum nihil moramur horum sectarios.
1. Ratio. Conditio ma e 5. ss. q. 65. a. 3. pbr p. Quia ss Eu-
charistia continet in se realiter et substantialiter ipsa Christum
et qd sanctitatis aliorum sacramentorum. 2do. Quia alia
sacramenta ordinantur ad Eucharistiam tunc ad finem, ut
argumentatur Doctor sanctus, et pbr inductione:
Nam ordo ordinatur ad Eucharistiam consecracoe confirmacoe,
ad publicam frequentacoe sine timore et verecundia poeniam
et extrema unctio ad dignu suscipiendae. Matrimoniu
rae significacoe ordinatur ad Eucharistiam, qd significat
coniunctionem Chri cum Ecclia, quod Eucharistia perficit.

obiectio. DICES. Eucharistia Extrema unctio e ultimu
et vi sua conf. institutum, cu sit a Chro institutu
ut post caetera sacramenta suscipiat, in extremopite pi-
culo. qd n. videt ordinari ad sumptionem Eucharistiae
soluit. R'det dicit. quodammodo ordinari ad ea n. est
tollit n. reliquos peccatores et perfecte mundat ab omni

hōis, q̄ ē optima dispositio ad Euchariam. Unde si q̄s post
extrema vndione velle suscipere s̄. sermō est h̄c meū
dispositus

Conclio 4ta Post institutionis sacramentorū in usus sacramtorū
noua lege eorū, usq̄ ē necessarij. Nōm v. aliqua gē¹⁰¹ necessarij
necessitate mediij, ut ē aliat necessitate p̄cepti. Conclio ē
t̄, fide ut p̄t et Frid. de s̄. 7. c. 4. Non t̄ ē sensus
oīa oībz cō singulis ē necessaria; s̄ absolute cō in
genere. Unde, Baptismū in re vel in voto ē oībz necessi-
tate mediij cō p̄cepti. Itē poenitentia adultis t̄m q̄ peccarūt
post Baptismū. De Euchariam controversum ē, pro-
babily, t̄ videt̄, solū de necessitate p̄cepti cō. De Con-
firmac̄ a. cō extrema vndione n̄ satis constat an habeat
necessitate p̄cepti, mediij n̄ h̄nt Ordo cō Matrimonium
n̄ singulis hoībz, sed pot̄is Ectia sunt necessaria. t̄ q̄
accuratly in tractatu cō singulis.

CAPITULUM XXXVIII.

De effectu sacra- mentorū veteris Legis.

Luther. in lib. de capt. Babyl. c. de Baptismo. c. de Caluus h̄corū circa
1. 4. Institutionū. c. 24. Keinitij Ep̄. Exam. d̄nt sacramta s̄m sacramtorū

vetera cō noua habere eandē efficaciam, nempe cōtante fide
iustificante, vnde resp̄ndūt catholicos q̄ differēdicant n̄rā
sacramta veterib. quo ad vim iustificandī. Colligunt hoc
ex 1. ad Colos. 3. Oēs eandē escam s̄plem manducauerunt
vnt cō oēs eandē poculū s̄ple biberunt. probantq̄ p̄. Quia
si Iudai manducauerūt eandē escam in manna, quā
nos in Euchariam q̄ sunt panis virtutis. 2do si esca illa,
erat s̄ple; q̄ habebat s̄m s̄ple, n̄ t̄m legale. 3. q̄a s̄ple
eoloco vult pbare n̄ ē, satis christiano p̄cepto Baptis-
mū cō Euchariam, nisi et p̄ueneret in bonis op̄ibz cō ab̄t̄.

Opinio h̄are
h̄corū circa
s̄m sacramtorū
similitu
illorum.
m
m
3

neat a pdis, hoc a. pbat ex pto judaeor, qbz parum p
fuerunt sacra vni modi, q n desistebat a pdis. h
asymmetri non valeret nisi cont eiu sp efficacia nra de vetera sacra

^m
4. Itō quia S. Augustinus tractatu 26 in Joē disputat illo loco ^(creta)
loci s. Augusti, s. Pauli, sacra vetera et noua fuisse diversa spērib;
tini. bil; sed paria virtute spali inqt.

Discrepantia
horo. haret. Discrepant nihilōiq citati haretici inter se. Nam
Mens Lutheri Luther. Distinguit duo grā signa veteri Testamti, qd
dicit habuisse annexā promissionē, et fuisse vera sacra
et equalia nris, quo ad efficaciam. ut v. g. signum
fridis, signū rotis in vellere Gedronis de. Quada
non habuisse annexā promissionē, ac proind fuisse p
prie sacra. ut oēs caeremonia qbz veteres usabant.
In quo qdē dissentit ab oib; ante ipsum: Nam lotiones
Judaica, signū paschalis et sacrificia salte pterag ab oib;
sunt habita p sacra. Inis v. v. v. Gedronis de.
minimē. Preterea paria facit vetera nobis,

Mens Calvini Et Caluus ille et caeremonias iudaicas hbi p sacra et pu
tat nona ab eniore grām dare quā vetera in eo q noua
claris excitant fidel. hec a. quo maior ē, eo magis iusti
ficat. Vnde in Inidoto sed. 7. c. 2. inqt. Neq in intereo
negam qn uberior sub chri regno pparat, grā.

Mens Remniti; Remniti; in p consentit cū Luthero in dō cū Caluino.

Quid sit meritū Nam duplicē ē modū obtinendi grām. p ex ope

ex qe qantis opantis, qudo obtinet grā ex merito, vel lrae proprie

Quid ex ope o. dispositionis pēse ut ē ab opante. pdo ex ope opato

parato. qudo nāc opis exteri vel sacramenti applicati natural.

Quid meritū de condigno congruo. Meritū t condigno dī cuiq merces ex iustitia

respondet, et ē meritū simpli. Meritū ex congruo cui

Quid meritū ex congruo. s. qm quid, siue aliquo modo. Ergo vox illa operato

siue accipit, ut sit idē q exhibito, ut significet sedentem
nā habere vim suā ex opo opantis / ex merito vel de
votione conferentis vel insipientis, sed ex se, si adhibe

atq postea a' Dno Deo ad hoc institutu' e', ita ut ei fides
ei poenta, licet n' semp' excludant, a' dispositione recipi-
entis sacramti, excludat' hi ab. nam hui
usmodi actus sunt q'da' dispositiones q' requirunt
non tñ concurrunt effecine ad producenda' gram

Conclio 1°. Sacramta Moysaica conferbant gram ^{Sacramta vetera} ~~et conferbant gram~~
ope operantis % qndo iusti ho'es cu' fide ex dilectione ^{et ope operantis}
utabant, his sacramtis tñ de condigno merebant, augmentu'
gra iustificantis. Est aut' gra Magistrũ q' docet sacramta
illa nullo modo contulisse gram nec ex ope opato, nec ex
ope operantis. Sed pbr conclio 1°. Quia opa iustoru'
n' tñ in lege veteri sed ei ante illa fuerunt meritoria
augmentu' grae, ut pt' ex Jacobi 2. Abrahã Pater n'
nonne ex operibz iustificatus e'. Itaq' susceptio sacramti
a' Deo instituti e' opus bonũ-gõ.

Dices 1°. Sacramta vetera dñr in scripturis egena
infirmas, inuilia, ut pt' ad Gal. 4. et Hebr. 7.
Sed deo ex d. S. ita vocari q' non continebant gram
neq' a' p'cto liberabant, ut mox dicet.

Conclio 2da. Sacramta Moysaica n' conferbant gram ^{Non v. ex ope}
operato. ^{operato.}
ex ope opato nec remissione peccatorum quoad culpa
e' contra S. Bonavent. q' docet illa contulisse ex ope
operantis ei opato. Sed pbr Conclio 1° ex ijs testimonijs
q' vocant' egena infirma ei inuilia. q'do ex generali
discrimine legis veteris et noue hanc n. hbt vim iustifi-
candi illa n' habebat ut pt' ex 1. Jois 17. Sed per
Moysen data e' gra et veritas p' Jesu' chrm facta e'.
Gal. 3. In lege nemo iustificatus apud Deu. sed a' d.
si data e'et lex q' posset vivificare, vane ex lege e'et
iustitia. sed nondã lex illa ut pt' ex eod' cap. gõ.
It' ad Hebr. 10. Umbra hñs leg' futuror' bonor', non
ipsam imagine reru', dr. hinc colligit' lege Moysaica cu'
arbz suis sacrificijs non potuisse iustificare ei gram confe-
re. Pbr ite' rãe. Quia sacramta ut possit iustificare debet

habet annexam promissionem gratia sit nullum ex antiquis habebat hanc promissionem. go. m. colligitur ex Job. 8. Melior sortitus est ministerium, quanto melioris Testamenti mediator est quod in melioribus promissionibus sancitum est. Et u. 12. explicans quod sint illae promissiones meliores novi Testamenti profert illud Jer. 31. Propitius ero peccatis eorum unde sequitur in veteri Testamento non fuisse tales promissiones quae essent proprie illius legis. Vide S. August. sup. psal. 73. ubi explicat promissa veteris Testamenti fuisse terrena, non caelestia.

legali;

Dices sacrificia Veteris Testamenti habebant annexam promissionem remissionis peccatorum ut patet Levit. 4. 5. et 6. Conf. quia ex simili modo loquendi colligimus extremam unitionem conferre gratiam et remissionem peccatorum. Ideo illos promissiones illorum et poena et immunditiam non a culpa et poena habentia. Ita S. P. 12. et plerumque Schol. 1. Dist. 1. Ratio est quia sacrificia non expiabant omnia peccata sed tantum aliqua. quae non expiabant peccata pro ad culpam, quae sic unum sine alio expiari non potest. Item patet quia sacrificia non erant instituta pro omnibus peccatis expiandis, sed tantum pro aliquibus v. g. pro peccatis in iuramentis, gratia cere, monias Regis et pro peccatis circa damnum peccati in rebus et turis et pro peccatis, habendi et cupiditate regalia prolato, Levit. 4. 5. et 6. non a. pro alijs peccatis grauioribus v. g. blasphemiam, homicidium, idolatria, adulterio &c.

Nec obstat quod Levitici 6. de sacrificio arietis expiare dicitur ad peccatum quod peccare solent homines, hoc non intelligitur de omni peccato simpliciter circa ablacionem rei alienae, non a. sed de peccato simplici, alioquin frustra c. 4. et 5. ponerentur varia sacrificia pro alijs peccatis expiandis.

Item ad confirmacionem Ideo quia remissio peccatorum in extrema unitione extendit se ad omnia peccata non ad aliqua certa.

Dices ad S. August. 1. 19 contra Faustum c. 13. contra parans in sacramenta dum veteribus dicitur non esse virtute

maiora q̄ sentit in veteribz fuisse aliqua virtute, hoc
 minore et s. Paul. ad Gal. ait vetera sacramta voca
 ri opera et infirma postq̄ abrogata sūt, morte ob̄ q̄
 sentit ante n̄ fuisse legena et infirma sūt habuisse virtute
 conferendi aliqua gr̄a. Arguo s. Aug. hoc ideo dicit
 q̄ n̄a b̄nt vim iustificandi cū vetera solū vim ha
 berent figurandi iustificad. s. Hier. probabiliter q̄d
 loq̄to, inde tñ anteq̄m abrogata cert. contulisse gr̄am, sed
 solū seq̄to habuisse antea vim aliquam, quā postea ami
 serūt.

Ad argum̄ta h̄reticorū, initio capitis allatū arguo. Ceteri Soluunt
 nū sibi ipsi contradic. q̄ q̄ loco citato vult Transitorium Argum̄ta h̄reti
 maris rubri, aqua et Petra scaturientē, et Manna cor.
 fuisse vera sacramta iustificantia, cū tñ s. 19 dicat, sacra
 menta eē caeremonias ordinarias n̄ aliq̄ q̄ semel atq̄
 iterū factū ē. constat a. Transitū maris rubri et similia
 h̄ fuisse caeremonias ordinarias. Ad quā calving s. 23.
 dicit sacramta vetera et noua tam eē paria, ut nulla
 prociatua particula n̄q̄ reliqua, et tñ s. 22. dixerit
 mā eē excellentior, q̄ uberiorē gr̄am conferant.

Ad iam Probac̄ Arguo Ap̄lm̄ n̄ d̄re veteris Pr̄is, eandē
 nobiscū escam manducasse, sed eandē m̄to se manducasse. ¹ Explicit loc̄
 ut eē ipso textu pl. Testim̄ q̄. u. 1. ubi ait pr̄is m̄i s. Pauli.
 oēs sub nube fuerūt, constat n. nō in nouo Testam̄to
 nunquā fuisse sub nube, sed sub lumine iustitia.

Ad idam Arguo Manna aliqua scaturientē et Petra
 vocari sp̄tia n̄ pp̄ esse; sed significae: q̄ n. esse n̄ fuerit ²
 sp̄tis p̄t̄ Jois s. Ego, p̄m̄s uita. Pr̄is v̄str̄i manduca
 verūt manna in deserto et mortui s̄nt. si q̄ mandu
 cauerit eē hoc pane viuet in aeternū.

Ad iam Arguo Ap̄lm̄ n̄ conferre vetera sacramta cū
 n̄q̄ q̄ Manna et Petra scaturientē n̄ erant proprie sacra
 menta vetera sed solū figura n̄orū, scop̄s igit̄ Ap̄li ē ³
 talis: q̄ m̄dm̄ maiores n̄i et̄i ipsed̄ m̄ter se signis
 vt erent, et ipsed̄ a Deo afficerent̄ beneficijs, n̄ tñ
 oēs salui fuerunt, sed multi in deserto prostrati

ita nos christiani etiam ipsi inter nos sacramenta utamur
et oēs ad Christi fidei vocati sumus, nisi in oēs salvabimur, nisi
si fideliter Deo serviamus. Hunc eō scripti apostoli colligunt ex
cap. precedenti ubi sic dicit: Nescitis quid in stadio currat
sed unus brachia accipit: sic curreret comprehendens
tis.

4. Ad 4ta sig deo s. Aug. hōrē nra et vetera sacramenta fuisse
diversa specie visibili et paria virtute spiritus, sed hoc tū dicit
fuisse paria quoad rem significatam, quia eundem christum
omnia significant. Verba eius sunt hæc: Aliud illi, aliud nos:
sed specie visibili, tū hoc idem significante virtute spiritus. / di
versa erant signa externa, tū quoad vim spiritus significantia
erant eadem, quia idem significabant. quod paulo claris ante dixit
rat his verbis. In singulis diversa sunt, sed in re quod significant,
paria sunt.

CAPITULUM DECEMUM.

De Effectu Sacramentorum Novæ Legis.

Duplex visum sunt effectus Sacramentorum novæ Legis.
Gratia et character. quod quod alibi dicitur et principalis
alter a. quod quod propria et dicitur.

Sacramenta caant
gratiam ex ope
operato
Instrumentali
ter.

Conclusio 1^a. Sacramenta novæ Legis gratiam iustificatam
conferunt, et caant tū quod causa instrumentales ex ope operato.
Dicitur tū quod causa instrumentales, quia inter oēs conveniunt sacra
menta in eā causa principali gratia et remissionis peccatorum,
sed solum Deo iuxta illud psalmi 43. Ego sum qui deleo iniqui
tates tuas et ad Rom. 3. Unus Deus qui iustificat circum
cisionem ex fide et imputat per fidem. et ratio est quia nullus subhi
tus aut inferior potest autoritate propria et virtute remittere
iniurias quod fiunt gratia principali superiore. Itaque oēs creatura
subdita est Deo contra, quod sunt iniuria peccatorum
quod nulla creatura potest sua virtute remittere peccata gratia
Dei commissa. Hinc dicitur nec posse sua virtute gratiam
producere. Nam gratia novæ suæ nequit consistere cum
peccatis.

Hæc conclusio definita e in multis concilijs et a multis
 Patribus recepta ut patet ex Bellarm. c. 5. 6. et 7. scilicet
 illis sensibus q[ui] sacra sunt c[um] instrumenta et c[um] sacra sunt
 ferant gram[m]a[m] mediate, n[on] a. ut Novatores illi junct instrumenta immediate
 q[ui] conferant gram[m]a[m] mediante fide, ita ut nihil agant gram[m]a[m] ducta.
 aliud nisi q[ui] excitent fide[m], q[ui] sola iustificat, in quo contra hereticos
 multum a nobis discrepant.

Nos n[on] p[ro] requirit fide[m] t[ame]n dispositione[m] p[ro]viam in ad,
 ut h[ic] c[um] succedat sacram[en]tu[m] q[ui] immediate et p[ro]p[ri]e con-
 ferat gram[m]a[m]. Illi q[ui] p[ro] requirit sacram[en]tu[m] ad ex[er]citada[m]
 fide[m], q[ui] n[on] iustificat et p[er]ta remittat.

Ob[er] sent: Catholicos p[ro] generatione[m] ex ijs ⁱⁿ funclm[en]t[is]
 locis ubi fides requirit[ur] ante susceptione[m] sacra[m]ti ut Mar. ^{na} sentent.
 17 qui crediderit et baptizatus fuerit. et Act. 8. aut Eusebii
 h[ic] Ecce aqua q[ui] prohibet baptizari? Si credis ex toto
 corde, licet. Sed ex Matt. 1. Ego baptizavi vos aqua ^{Edm.}
 ille vero baptizabit vos sp[iritu] sancto. h[ic] ponit discrimen
 inter efficaciam Baptismi J[esu] et Chri[sti], q[ui] nullu[m] e[st] si ef-
 ficacia sacra[m]to[rum] in ex[er]citanda fide consistere.

Respondet Calvin. in c. 3. Matt. eandem fuisse ef- Responsio
 ficaciam Baptismi J[esu] et Chri[sti] d[omi]ni. discrimen a. q[ui] ponit ^{calvi:}
 Evangelista in aqua et sp[iritu] dicit in eo consistere q[ui] J[esu]s
 e[st] minister, et t[er]m[in]i s[an]cti, Chri[st]u[s] a. e[st] autor inter na-
 sanctificans.

Sed refellitur q[ui]a si erat eade[m] vis veriusq[ue] Baptis Refutatio
 mi, cur s. Paulus Act. 19. iussit eos q[ui] baptizati fuerat ^{calvin.}
 iteru[m] baptizari Baptismo Chri[sti].

Respondet Calvin. in comm. h[ic] loci h[ic] fuisse iteru[m] bap. ^{Refutatio}
 tizatos iteru[m] sed t[ame]n accepisse donu[m] visibiliter sp[iritu]s s[an]cti. ^{calvi.}
 Sed refellit. scriptura n[on] exp[re]sse dicit q[ui] q[ui]d fuisse ite ^{Refutatio}
 ru[m] baptizatos, de m[an]u q[ui] impositione[m] manuu[m] accepisse ^{Refutatio}
 sp[iritu]m sanctu[m]. h[ec] n[on] sunt verba. h[ic] auditis baptizati
 sunt in no[m]i[n]e J[esu], et cu[m] imponisset eis manus Paulus ve-
 nit sp[iritu]s sanctus sup[er] eos et loquebant[ur] linguis.

Respondet Calvin. ista posteriora verba e[st] explicat[ur] ^{Alia Refutatio.}
 prioru[m]. Sed contra. Baptismus n[on] e[st] id[em] q[ui] impositio ^{Refellit.}
 manuum ergo unum n[on] p[otes]t e[ss]e explicat[ur] ^{Refellit.}

Junt duae actiones distinctae, ut patet partim ex textu cit. per
him ex simili loco Act. 8 ubi sic legitur: Misertus ad eos
Petru et Joé, q cu venissent oraverunt p iphis ut acci-
perent spm sanctu, nondu n. in quocunq illor veni-
rat, sed tm baptizati erant in noc JESU et laei, rebent spm
sanctu. ex hoc loco apparet baptizari in noc dñi, aliud
v. accipe spm sanctu visibiliter p impositione manuum.
na hi ad quos missi erant Apl, orant baptizati, sed nondu
acceperant spm sanctu.

1. aliud esse

2. in
3. in
4. in
5. in
6. in
7. in
8. in
9. in
10. in
11. in
12. in
13. in
14. in
15. in
16. in
17. in
18. in
19. in
20. in
21. in
22. in
23. in
24. in
25. in
26. in
27. in
28. in
29. in
30. in
31. in
32. in
33. in
34. in
35. in
36. in
37. in
38. in
39. in
40. in
41. in
42. in
43. in
44. in
45. in
46. in
47. in
48. in
49. in
50. in

Thi Conclio 2tio. Ex Joé 3. Nisi q renatus fuerit
ex aqua et spm sancto n pot introire in regnu Dei. hinc
colligitur Baptismu aquae et caam noua Nativitatis nra
hoc n. signis particula Et. ut pat in similib. locis.

Hae
1. in
2. in
3. in
4. in
5. in
6. in
7. in
8. in
9. in
10. in
11. in
12. in
13. in
14. in
15. in
16. in
17. in
18. in
19. in
20. in
21. in
22. in
23. in
24. in
25. in
26. in
27. in
28. in
29. in
30. in
31. in
32. in
33. in
34. in
35. in
36. in
37. in
38. in
39. in
40. in
41. in
42. in
43. in
44. in
45. in
46. in
47. in
48. in
49. in
50. in

**Aliqui haeretici respondent q renasci ex aqua
sit id q renasci ex fide quae ex caritate aqua.**

Refutatio

Refutantur 1o. Quia verbum potius exorat fidei quam
aqua. Ergo Chrs Dns nr debuit potius dicere Nisi
qs renatus fuerit ex verbo et spm sancto. si n. locutus fuis-
set et fide, nemo eu illegisset, cu nullae fidei fueret me-
tionel. 2do quia falsa fuisset Chri propositio si n. sola
fides iustificat, cu illa varijs modis excitari possit, cur
non alijs salvari possit p fidei alio modo excitata qua
p aquam. Cur go Dns dicit nemine posse salvari nisi sit
renatus ex aqua et baptizatus.

Responso
Calvi.

Calvin. aliter Act. 8 et dicit huc locu n illigi Baptis-
mu, sed tm interna renouacoe accipit p aqua non illigi
vera aqua, qualis e in baptismo. sed illigit spm sanctu ut
sit sensus Nisi q renatus fuerit ex aqua et spm sancto q
instar aqua mundat aere

Refutatio Calvi.

Sed refellit 1o. Quia haec e mandata interpretas or-
n. Pror sunt et baptismo aquae interpretati. 2do quia sic
possemus negare baptismu aquae, Nam si hic ubi notat
ipsa aqua, qua baptizans de baptismo n agit, quom-
od p bap alibi agit et Baptismo, ubi aqua n notatur
No Alia nisi hic agatur et Baptismo, hi poterit Cal-
vus ex tota scriptura pbare infantes et baptizandos, id

n. et hoc loco pbari soled. 4to Quia nō alia cāa cur
hīc dicitur hoc p baptismū renasū et regenerari.

Baptisng cur
lanarū regene
rū.

Obijcies ex Calvin. Matt. 3. dī ipse vos baptizabit
in spm̄ sancto et igne. ubi vult p igne significari spm̄
sanctum, quatenus hbt similitudine cum illo, vnde infert
spm̄ sanctū debere quoq̄ illigi p aquā, quatenus hbt simi
litudinē cū aqua. Rēdeo per igne illigi illū igne q̄ asdet.
vñ sibiliter descendit sup̄ Aplos in die Pentecostes ut
p̄t. Act. 2.

Obi concludo 4to Ex Act. 2. Poeniam agite, et bapti in fundamēto
retz unusq̄q̄ vestru in nōe J̄su in remissione peccoz
vestroz. T̄c. 22. Exurge et baptizari, et abluere
peccā tua invocato nōe ip̄sū: hic baptismō tribuitur
remissio peccatoz.

Solutio hereticoz

Id fieri q̄a ex citat fide p quam remittunt̄ peccā
Sed refelluntur; q̄a ex locis cit. p̄t fide peccāto
Baptismum: Nam illi quos s. Petrus allego Actū 2.
iā antea crediderant, ut ex textu p̄t. Audita n. con
fessione s. Petri compuncti sunt corde et dixerunt:
Quid faciemus Viri Pr̄s. Similiter Paulus quoniam Ana
nias allego, n̄ sola crediderat, sed iam et trid̄ Jo veiu
naverat.

Impugnate
hac solutio.

It̄ Calvin. 4 Inst. c. 15. § 18 Respondet baptizari
in remissione peccatoz seu abluere peccā, nihil
ē aliud quam accipere sigillū acceptae iustificac̄is et
remissionis peccatoz.

Sed refellit̄. Quia ē maudita explicac̄o. 2do si sequitur
Remissio peccatoz, dat̄ ante Baptismū, et p̄ hunc ob
signat̄ quādo scriptura dicit ut baptizemur in remissi
one peccatoz, vel ut baptismō peccā abluam̄?

in fundamēto.

Obi concludo 5to Raib. Quia si Sacramta solū con
ferrent gram, quatenus excitant fide sequere q̄ quod
nihil conferrent parvulis, in q̄b n̄ p̄t fides excitari
2do Quod aliq̄ conferrent circumstantibz in q̄b

Sent. Ch̄s.

2da

p. verbū concionale & citat fides, utrumq; absurdum
ē. Nam sic melioris conditionis eēt q. s. accipent
sacramta, quā q. n. accipiunt. Deint. sacramta n. in
efficacia sunt, si dōt lingua grāvel latina, quā n.
illigunt suscipientes sacramta, quā d. dōt lingua vulgari
quā oēs illigunt. q. n. q. ant. more concionis excitando
fidei, sed hui. s. s. s. p. ter excitatē fidei. s. p. s.
q. Lutherani et Calvinistae admittunt nōm Baptismū
q. s. datz lingua latinā sine aliā concione.

Instrumenta
hereticor. s. s.
fidei vīm iusti-
ficandi tribuētia.
p. m.

Multa obijciunt ab Adversarijs. p. oia illa loca
ubi Scriptura dicit hōē iustificari p. fide. In den.
inferunt n. iustificari p. sacramta nisi quatenus excitant fi-
de, q. et colligunt ex illo ad Rom. 1. et ad Heb. 10. iustis
ex fide vivit. Arguo X. cons. et p. in ipsos retor-
queri argumta, Nam saepe cū Scriptura dicit hōē iustifi-
cari p. sacramta, aequē concedendum ē ip. s. dari p. sacra-
menta grām ac p. fidem, hinc tñ n. liceo colligere nos
n. iustificari p. fide. Quidē q. ē hanc oia posse simul
concurrere ad iustificatē diverso tñ modo: nā fides, poētia
dilectio concurrunt inq. dispositiones p. oia sacramta
vero inq. instrumentales caē, et p. ter hanc Deo concu-
rit inq. p. n. p. ale agens physicū, et hōē inq. caē
meritoria. Addi p. t. ad illud iustis ex fide vivit verba
illa n. significare ad litterā hōē fieri aut reputari
iustū ex fide, ut volunt Adversarij, sed hōē iustū
ex fide quā hōē constantē expectare q. Deo promi-
sit, et n. frangi aut deficere etiā q. m. s. ionē tardari vi-
deant: hoc p. t. ex Abacuc. 2. ubi sic hōē h. moram
fecerit, expecta illū q. veniens veniet et n. tardabit.
ecce q. incredulū ē, n. erit recta aīa eius in hōē t. ip. s. iustis
t. a. t. m. fide sua vivet, q. ē illud ip. s. q. hōē t. o. s.
habet.

Secundo Ap. Rom. 4. negat Abrahamā iustifi-
catū ēē ex circumfisione, asserens iustificatū ēē ex
fide cuius signaculū fuerit circumfisiō ergo eodē

modo Sacramta noua legis n̄ iustificant, nisi excitando fidei. Ita Melampt. in Apolog. Agdeo. Circumcisio n̄ fuit signaculū excitans fidem, sed testimonium fidei iam antea habitae. 2do Non ē eade ratiō circumcisiois et nostrorū Sacramtorū

Tertio. In oī Sacramto requir̄ verbum promissionis, sed ubi ē promissio, ibi n̄cario exigit̄ fides q̄ fides immediate opat̄ et iustificat. Agdeo, 1o. Verbum promissionis requir̄ q̄d in institutione Sacramti n̄ t̄m̄ su et quo hic agit̄. 2do ethi in usu requiret̄ promissio et consequētr fides, t̄m̄ inde non possēt concludi fides effectiue iustificari sed dispositiue t̄m̄.

Quarto S. August. lib. Quasi: vet. et noui Test. 1. 23. inq: Non poterit conseq̄ bonū celeste q̄ se per aquam et n̄ p̄ fidei commutari credit. Sed Agdeo istū librū n̄ ē Augustini, ut clare demonstrat Bellar. lib. 4. script. Ecclieis. Deinet Testimonium illud pro nobis potiḡ facit, autor n. istiḡ libri longū et cā iustificas efficiente, sed et formali, asserens hocem n̄renouari p̄ eternā lotionē quasi n̄ Baptismū nihil aliud sit quam mundas carnis ut olim baptis male Iudaeorū sed p̄ fidei q̄ q̄ndo p̄fecta et viua ē p̄ caritate formit̄ quasi mundat et iustificat in p̄ta etud stet. Fide purificans corda eorū

Obiiciunt quorū Luther. et Melampt. et eode S. Aug. bar: non Sacramtm. sed fides Sacramenti iustificat, q̄ t̄m̄ vob̄ ha nusquā h̄t S. Aug. imo contrariū ex illo colligit̄ Nam epla 23. ad Bonifacium ait parulos ēē fideles et saluari, si moriant̄ post Baptismū, q̄ ethi n̄ habeant fidem, h̄nt t̄m̄ fidei Sacramtm̄ v̄ct̄ S. Aug. parulos n̄ saluat fides, sed Sacramtm̄ fidei. Baptismū.

Ex dictis colligit̄ n̄ra Sacramta multū differre a Moysaieis. 1o In externo ritu et caeremonia. 2do in numero, q̄ n̄ra sunt pauciora. 3to faciltora, p̄sertim si conferam̄ḡ Baptismū cū circumcisioe 4. Vetera erant nostrorū signa et figurae. 5. N̄ra h̄nt vim iustificandi, quam vetera n̄ habebant. Videri p̄t̄ S. Aug. epla. 123 ad Iannar. et lib. 3. et doctrina ebrist.

CAPIVTVNDCEIMVM

In Sacramenta conferant iam gram, an dām fm.

Conclio 1ª Baptismus et poenia p se sūt
instituta ad gram iam conferendam, et p Baptismū
qđo semp conferri parvulis grā p ex ope opato vi sacra-
menti: Adultis vero licet pcedens pfecta contritio conferat
gram, n̄ tñ ex ope opato, sed solum iuxta mensuram dis-
positionis opantis, qđ si n̄ contritio, sed solum attritio ad valo-
re Sacramti Baptismi vel poenia accedat, tñ iam gram,
ex ope opato vi Sacramti consequunt, reliqua vero Sacramta
licet p se n̄ sint instituta ad conferenda iam gram, sed
sola grā augmēt, verū tñ h̄c tñ ē opapossē iam gram con-
ferre si qđ bona fide putans se n̄ h̄tē impedimētū illis
utā qđ cō grā gaudēt sūt em̄tē species p̄ a h̄m̄li:
Nam licet v. g. Baptismus institutus sit ad iam gram confe-
renda, tñ si qđ adultus p contritione iam sit iustificatus,
baptismus collatus illa n̄ conferet, sed solum augēbit. qđ et re-
liqua Sacramta pter poeniam, t qua dicitur licet ad augmētū
grā conferendū instituta, iam tñ gram non nunquam con-
ferre poterūt, qđ salte ex accidenti ad hoc instituta sūt.
Itaq̄ hoc voluit Ch̄g ut illa Sacramta p se et ex intenti-
onē n̄ sumerent ad iam gram, si tñ contingat illa sumi ad p-
prium effm qđ ē augmētū grā et speciale auxiliū, t quo
paulo post a n̄ iustificato, tunc conferent iam gram loq̄ illig-
gradū grā quod p modū augmētū datura est h̄i suscipiens ante
fuisse, iustificatus, modo tñ ad sit in s̄to sufficiens ad iam
illa gram dispositio, et bona fide procedat.

Conclio 2ª Sacramta singula pter gram iustifi-
cante. Sūt peculiare grās sacramentalē quas confe-
runt. Ita Scholastici in 4. d. 1. c. 1. p̄br 1^a. Quia

Sacramta ordinant ad distinctos fines go dnt hbre distinc-
tos eff. Qdo qria si oia haberent eundem effm n,
differrent formly in rae Sacramti. in significac et effica
gra sed tm maaly in ritu seu externa, ceremoniā
Vnde sequeret p qda n ee maioris meriti q ad salute
qua alia. qdo Nec nec posse dari caam, cur tam
multa a chro instituta sint; &

Est a hac peculiaris gra sacramentalis, nihil aliud
qua speciale aliq auxiliu gra actualis, ordinatum
ad propriu finem Sacramti, unde ipsamet gra iusti-
ficans, quatenus dat tale Sacramtm, et quatenus de,
bet illi tale auxiliu gra actualis ad tale finem pt
dici gra sacramentalis, v.g. Baptismg ordinat ad
ut ho spirituali renascatur et digne suscipiat alia
Sacramta, debet go conferre gram n solu iustificate,
p qua fiat regenerac, sed et excitante et adiuuante
ad digne suscipienda reliqua Sacramta, qndo opis est.
similiter poenā ordinat tum ad pccā mortalia comissa
post Baptismū, p ad ea detestanda et cavenda in poste-
ra, sibi go ad hunc finem conferre peculiare gratia.

Quid sit gra sacramentalis.

Finis Baptismi

Finis poenae.

Idem dicitur de alijs Sacramtis, q et ordinant ad
quos fines peculiare, ut Confirmacō ad constante
fidei professioem, Sema Eucharie ad nutrienda et
exercenda charitate, Extrema unctio ad tollendas
liquas pccō et vincendas tentacōes in extremo articulo
occurrentes. Ordo ad cultū Dei religiose pagendum
et pagendū. Matrimoniu ad onera coniugij iudicij
toleranda.

Finis Confirmacō

Finis Eucharie

Finis Extr. Unctio.

Finis Ordinis

Finis Matrimo-
nij.

Ex qb colligi pt n semp dari tota gram Sacramenta-
le eo tempe, quo Sacramtm suscipit, quamvis n tunc
det gra habitualis, p opice non ponentib, tn auxiliu
gra actualis postea dant, qndo e occasio ea exercendi.

CAPIT. DUODECIMVM.

An idem Sacramentū conferat oib; aequalē gratiam.

Conclio fide Sacramtū conferi oib; aequalē grā equaliter dispositis, maiore a. meli; dispositis. Ita

Sent. Paludani

Qualis, Est nihil aliq; p̄ contra Paludan. in q. D. 1. q. 1. ubi docet parvulos q̄ cū solo Baptismo moriunt; in eo inaequalē grām accipere, ex eo q̄ ad inaequalē gloriā sint p̄destinati; cū n. tam parvuli suppleant rivas styg. floze, sicut oēs Angeli fuissent inaequales in gloria, ita

Sent. Caiet.

et hoīs, q̄ in eo locū succedūt. Idō est grā Caiet. q. 4. a. 1. ubi dicit in Baptismo parvulorū multum valere merita parentū ac ministroz, ac proinde sicut inaequalia sunt eorū merita ita ē et inaequalis est Baptismi parvulorū.

Resutat.

Verū uterq; nihil falsi suadentis prior qdē, q̄a supponit

Sent. Palud.

q̄ p̄destinat ad gloriā priorem ē p̄destinat ad gratiam: p̄dō hoīs succedere in locū Angelorū q̄ ceciderūt p̄m equalitate gloriā, quoz neutru ad nihil. Deinde ethi verū esset ex p̄destinatōe seu electione fieri ut unq; maiore grām suscipiat, hoc tñ ē fieri nihil p̄ media conferentia ad hunc estm accommodata, hoc n. spectat ad suavitatē Dei providentia et gubernatōe, undē si duo eēt p̄destinati ad inaequalē gloriā, m̄t n̄ sequerēt eos inaequalē grām p̄ baptismū, sed alterū eorū victurū post baptismum alia via acquirurū maiore grām ante mortē. Et conf. quia si sola p̄destinatō ad maiore vel minore gloriā eēt sufficiens casu cur daretur maior vel minor grā p̄ idē sacramtū ceteris parib; foret et sufficiens

... ad cur daret maior vel minor gloria gra propter aequale
actu meritoriu ceteris paribz, cum sit ead oratio. Hoc autem
falsu e. qd et illud.

Quod vero Caiet. assumit et falsu e, et gra s. Aug. l. 4
de Baptismo contra Donatistas c. 20 et alios Pres quos citat
Bec. c. 3. q. 9. Nam licet negandu n sit pp ministrum eritu
t congruo aliqd ultra effm sacrmnti posse adungi, n tn pt imme
diate mereri gram sanctificantem, vel aliqd eiqz gndum,
absq proprio actu vel merito suscipientis. Ad e. qd est
sacrmnti n datur ob meritum ministri, vel cuiuscunqz alterius
sed solis ebrri. hinc 1. cor. 1. h. Nunq Paulus benedixit
e pro vobis, aut in noc Pauli baptizati estis? et s. Nazian.
Orat 4 in s. Baptisma. comparat ministrum bonu vel ma
lu sigillo ferreo vel auro q eundem confert effm. Itaqz
in hac re e prosg ead ministri et cuiuscunqz alterius iusti
hois conditio, cuius oratio t congruo pt qd mereri suscipi
enti sacrmntum, ut a Deo moveat qd meli se dispo
nat ad effm sacrmnti suscipiendu, n tn ut immediate ac
sine meliore dispositione abundantiore gram suscipiat,
alias n. possed mereri alievi remissionis pch sine con
tritione peccatoris, q falsu e, nec aliud voluit s. P.
q. 64. a. 1. cu dixit Per meliorem ministrum effm sacra
menti n dari meliorem, aliqd tn annexu impetrari posse
recipienti sacrmntum p devotione ministri. et q. 87. a. 6.
cu dixit Missa melioris sacerdotis magis ee fructuosu
et devotione sacerdotis orantis.

Refutat Sent.
Caietani.

Secunda pars Conclis pbr ee s. riel. sess. 6.
c. 7. ubi dicit unumquemqz recipere iustitia sctm p propria
coopac, et dispositione, loqto a. t. Iustificac e. sct p
Baptismu, et qd d. h. m. ita voluisse et instituisse p
probabiliter colligi pt qd qd tunc ad suam Dei ordinem
ut hoi magis disposito, det plus gra. 2do qd sic ex ceteris
hois ad maiore pparac et devotione.
Si queras an ille excessus grae q datur hoi meli dis
posito, datur ee, ope opato, an ee, ope opantis? Ad deo,
Nihil absurdum e dicere dari ee, ope opato. sicut n. Deo n
vult adultis conferre gram sacramentale, nisi ad illam se

2da pars
conclusionis.
sctm confessio
tu dispositione
recipientis.

disponant. Ita verisimile e' velle dare maiorem vel minorem
gram sacramentalem pro ut magis vel minus se disponit ut
dictu' e' ex concil. Trid.

DICES, Dispositio tenet se ex parte operantis, qd si datur
maior gra ob maiorem dispositionem. ex eisdem ille n' datur ex
ope operato sed operantis. Ad hoc responderi potest dispositionem
tenere se ex parte sibi recipientis gram, sicut ergo agentia
naturalia solent producere effectum iuxta capacitatem et disposi-
tionem sibi, sic et fit in hoc modo casu et confirmari potest
hac sententia. Quia si dispositio tenet se ex parte operantis
iam daretur alius gradus grae vel solius dispositionis et alius
gradus vel solius sacramenti et ita sacramentum haberet suum
effectum in adultis independentem a dispositione quae est falsum
nam adultus qui non est dispositus non accipit ullam gram vel sacra-
menti ergo grae sacramentalis dependet a dispositione: Ergo
Dispositio tenet se ex parte recipientis, non agentis.

Secundo Conf. Qui si duo inaequaliter attriti accedunt
ad sacramentum accipient et inaequalem gram iuxta Trid. h. c.
at is qui maiorem gram accipere non accipit ex causa illius
ex parte operantis cum attritio non sit sufficiens ad merendum gram
pro ex parte operato.

DICES. Sacramentum confert gram quae significat sed signi-
ficat aequalem gram in omnibus, ergo confert omnibus aequalem. Sed deo
significat eam gram quae et facto confert, confert a. m. a.
qualem ob inaequalem dispositionem.

CAPITULUM XIII

An Sacramenta efficiant gratiam physicè, an morali

Sent. affirm. ^{ter.} Supposito fieri posse ut aliqua creatura sit physica
Sacramenta ex phy- sicis instrumentis cum Dei instrumentum ad producendam gram, cuius oppositi-
varee. huiusmodi probabilis multi defendunt, tunc probabilis e' sacramenta
de physica instrumenta, quae immediate concurrant ad pro-
ductionem grae, quae e' sent. Suarez Dist. 9. Sect. 2. et moral-
Fundm'ta 1°. fore, aliorum. Et phr 1°. Quia scriptura videtur illis tri-

buem caalitate physicali. Jns 3. nisi qd renatus fuerit ex
 aqua et spiritu sancto et ad Tit. 3. Saluos nos fecit qd lau-
 crat regeneratus, in qbus locis part. Et et per videntur significare
 caalitate physicali et moralis. 2do pbr ex concilio, docentib.
 sacraenta contingere et conferre gram, ite' baptis'mu' et instru-
 mentu' iustificatis. 3tio Et Patribus, q valde fauere videntur
 huic sententia, quos refert Suarez l. c. 4to Et Verbis
 Sacramentalibus, Tertium ex illis Ego absoluo te a peccatis
 si n. haec verba vera sunt opus e' ut sacerdos vere absol-
 uat a peccatis qd nec e' ut vere conferat gram q' quum
 tolluntur peccata. Sed n' pot' sacerdos vere dici conferre gram
 nisi suo verbo illa producat. 5to Quia possibile e' ut
 sacraenta sint causa physicali qd reuera sunt, cu' hoc spec-
 tet ad maiorem dignitate, sanctitate et excellentiam
 ipsorum Sacramentorum, et p'erea ad divina oporia ostensio-
 ne.

2°
 3°
 4°
 5°

Conclio 1^a. Etiam data illa hypothese probabilius
 e' sacraenta n' e' instrumenta physicali grae, sed ^{Contraria sent.} ^{scilicet Sacraenta e'}
 moralia. Ita sentit Melch. Canus in Relect. et Sacramtis ^{in moralia in}
 Mart. Ledesma in 4. d. 1. q. 3. a. 1. Molina. 1. p. q. 45 ^{deh probabilior.}
 a. s. Disp. 2. ad 2. Vasq. 1. 2. Disp. 124. n. 23. Coninch
 q. 62. a. 4. et Becang c. 3. q. 3. Et ex antiquioribus Theo-
 logis Wilhelm. Paris. l. 1. et Sacra. c. 1. Scotus in 4. d. 1.
 q. 5. et multi alij. Ex pbr 1°. Quia Baptismus q' fide i' q' ad
 recipitur postea recedente fictione confert gram, ut p' ex
 s. Augustino l. 1. et Bapt. contra Monachos et ex s. Th.
 q. 69. a. 10. Et e' eor' sent. q' p' sola efficientiam mo-
 rale, q' nihil operari pot' physicali dum n' existit, et t' n' no,
 tali casu h'nt veram r'el' Sacramti. q' Vera r'el' Sacramti
 saluari pot' p' sola efficientia moralis. Conf. Quia ^{Confirm.}
 qundo Baptismus confert gram recedente fictione p' mora-
 le efficientia vel hoc facit ex divina institutione vel n.,
 si sic q' caalitas moralis e' ex divina institutione. Si n'
 q' talis Baptismus ois nil facit, nam nihil pot' nisi ex di-
 vina institutione. pbr 2°. Quia Sacraenta physicali
 p'ducunt gram vel id faciunt p' sola verba, vel p' solas res

vel p utrumq simul. Non jum, tum qd tam res quam ver-
ba sunt a Christo instituta et ex eius institutione habent sua
significacem tum et, qd si sola verba ad sanctificandum
concurrerent, n recte diceret Aplos nos salvos fieri p la-
uacru Regeneras. Non idm tu qd verba possent omitti
sine detrimento gra, tu et qd frustra diceret Aplos m
dans ea aqua lauacro in verbo vite. Nec zum quia in
Sacramento poenia semp pcedit absolutione ac poenia
nunquid sunt simul tempe.

3a
Pbr 3to. Quia pluraq Sacramta sunt successiua, et
constant partib. sibi inuicem succedentib, si qd physice con-
ferant gratiam, vel id faciunt solum se tota, vel solum aliqua
sua parte, Non jum qd nunquid existit solum se tota, caa a
physica ubi existere qndo opari, q n opari physice, hoc
opari p actione physica et reale sed realis actio in fieri de-
pendet a reali virtute actiuā et reale influu a bea re-
cipit. qd dependet a caa reali existente. Non idm qd illa
pars e vel diuisibilis et successiua vel indiuisibilis et pmanens
si prius, iam n e tota simul ac p inde n pt tota simul
opari. Si idm vel illa sola hbt vim opandi, vel opatur
in virtute aliaz, partiu successiuaz, n pt sola opari
qd sola n e Sacramtu, neq in virtute partiu aliaz, qd
cum illa partes n existant n pnt conferre vim physicam
ad opandu. Deinde difficile e explicare qd sit illa pars diuis-
ibilis in Sacramto.

4ta.
Pbr 4to. Quia cu in Eucharistia sint duae spes vel
solae spes panis producit gram, vel sola spes vini, vel utraq
si sola spes panis, id altera spes nihil efficit, qd sine fundamento
dr. Si sola spes vini id laici nihil accipiunt gra qndo
coicant sub spe panis. Si utraq spes iam laici primam
dimidio sicutu qndo coicant sub una spe. Confirmat
quia ipse illig pt utramq spes physice opari ut singu-
la separatim opentur, sicut separatim sumpunt, et hoc sensu
constat laicos priuari altera parte esse Sacramti. 2do ut
ambae simul opentur et hoc fieri n pt physice qd non sumunt
simul physice.

5ta.

Pbr 5to. Quia auxilia gra et qd supra e. 2

n conferunt quod sacramta existunt. qd tm ex morali effi-
cientia sacramentoz. Si go hac morali conferunt gram
actualem, q singularis propriae, cur n et habituale, q oibz coi-
e?

6ta.

Pr^o Sacramta n tm sunt ead gra p entitate sensi-
bile, sed et p significac quod hnt ex Dei institutione, caant
n. p rae formale sacramti q potissimū consistit in signifi-
cac, hac a- significacō n ē aliqua entitas physica qd sacra-
menta n pnt p eam physice opari. Vbi obseruandū.
Morale caandi rae in sacramtis n ēē aliqua honestate morale
q ipis insit, ei moueat Deū ad opandū, sed ēē ipsam signifi-
cacō supraale, quod hnt ex ipis Dei institutione, Deus n.
ex libera sua voluntate instituit ut quod sacramtm adhi-
betz hōi debito modo, tunc infallibiliter significet gram
in tali hōe, vnt fit ut quod debito modo applicatur ali-
cui sacramtm Deo n possit n producere gram, qd aliqz
significacō pntis grae quod ipse semel instituit efficeretur
falsa, q ē impossibile cū impossibile sit Deū mentiri
aut fallere, et hoc modo dici potē significacō illa quā
Deo instituit ēē rae mouendi ipsam ad produendā gram.

Pr^o 2mo Ex Refut ac eoz modoze, qbz ab alijs dnr
sacramta physice pducere gram. 1° ē ut hōes faciant per
sola potiam Dei extrinsecz assistente. Refutatur:
quia actio n procedit physice nisi a virtute actiua physica
si go nulla ē virtus actiua in ipis sacramtis, n pt actio phys
ca ab illis procedere.

Secundus modus. ut hoc fiat p solū motū impressum
a Deo sine ulla qualitate actiua. Refutatur 1°. Quia
motz p se n hbt vim, agendi sed eam p-supponit. 2do. Quia
oiz motz vel ē ad substam vel quantitate, vel qualitate vel
locū. Est sacramta quod a Deo eleuant, ad productionem
gra nullo hōe, modoze, mutanz, vel si mutanz n solz motz sed
qd aliud in illis efficit.

Tertius modus. Vt per ea triqm instrmta physica hōes insti-
ficente et Deo grati fiant, ipsa tm concurrant physice ad pro-
ductionem gra. Sed Refellitur. Quia id duobz modis

illegi p^o ut phisice iustificent sine phisica qualitate gr^a
 2do ut phisice n^o qd^o pducendo gram sed t^o uniuerso e^a
 aia h^o iustificandi. e^a sic dicant e^a iustificare. prius
 n^o p^o dici t^o q^a falsu^m e^t hoem de facto, quod e^t possibili
 iustificari e^t fieri deo grate sine gr^a inherente p^o solam
 eterna benevolentia, t^o q^a impossibile e^t aliquid conser
 uere phisice ad eff^o formale, et nullo modo concurrere ad
 ipsa forma vel produenda vel uniuenda. Nec posteriq^o
 Quia falso supportat duas actiones circa gram vna qua
 gr^a producat a solo DEO p^o create altera qua gr^a iam p^o m^o
 uniu^o aia t^o q^a t^o gr^a ut pote forma accidentalis
 n^o n^o m^o in sui productione et conseru^o dependeat, quam
 alia qualitates sup^onales et sp^orituales promit et subiecti
 po^oia educat et simul uniat, n^o a. creatur, alios n^o h^o p^o vna
 actione create, et p^o alteram uniret aia, t^o e^t p^ossel
 naale conseruari cessante unione cu^m aia sicut ipsa aia
 conseruari cessante unione cum corpore q^o falsu^m e^t.

Quartus modus ut tria Sacramta Baptism^o Con
 firmatio et Ordo producant immediate in aia caractere
 reliqua v. aliu^m ornati aliquid quo posito sequat gr^a
 p^o create a solo Deo factam. **Refellitur**. Quia
 ex illo caractere n^o sequit necno^m q^o iustificat ut p^o
 in y^s q^o ponunt obicem. Deinde ornaty ille p^orig videt^o
 e^t firmite, n^o n^o p^o explicari q^o sit aut q^o conseruat
 ad infu^oione gr^a siue a h^ore v^oda. **Ido** Quia tam
 character quam iste ornaty, si q^o e^t, debent e^t qualitates
 sup^onales et sp^orituales q^o n^o minor difficultas e^t in y^s producen
 dis p^o Sacramta sensibilis et ma^oalia qua^m in pducenda gr^a
 de orig^o create iam refutatu^m e^t.

Quintus modus e^t ut Sacramta fiant phisice
 instrumta p^o aliquid qualitate^m actiua^m ip^ois sup^o additum.
Refellitur, q^a illa qualitas vel e^t sp^oritualis vel corporalis
 Non sp^oritualis, q^a vel e^t extensa in s^oto sensibili q^o e^t q^otra na^o
 ip^ois vel e^t, tota in toto et tota in qualibet parte q^o
 fieri n^o p^o q^o s^oto e^t ans successiu^o ut sunt pleraq^o
 Sacramta. Nec corporalis. Quia haec vel e^t effect^o successiu^o
 et sic n^o tota simul existere^t au^m promit nec tota phisice

oparetur, vel p manens, et sic n possit recipi in scto successivo.

Sextus modus e' ut sacramta operentur p potiam
obediens. Sed Refellitur. Quia esto elect talis potia in
creatura, q n e' verisimile, creatura tn n p hoc modo phy
sice operari. Inisi sit p'ens ubi op'at. It' sacramta saepe non
sunt p'entia aia in qua dnr gram producere. q' tuu non
pnt physice operari. **NEC** refert quod De' sit p'ens q
utiks sacramtis: Nam licet ego h'm p'ens hic tn calamo q' Rome
e', hic ubi n possunt ut physico instrumto. imo Instrumtm imme
diat' attingens effm magis necno d'it ei e' coniuunctu quam
cau' p'ipalis ut p't in serratore et alijs artificib'.

Ad Argumenta opposita Seni. Respondeo.

Ad 1° Testimonia scriptura pnt optime illigi et efficien
tia morali Nam illa particula **P'et** et **E'p**. saepe significat
causitate morale. ut p't Rom. 3. uos. 30. et c. 5. u. 10. 12.
et 19. Et ex illo q' dicimus Per morte' tuam libera nos D'ne.

Ad 2° Concilia tam pnt illigi de efficien'ia morali, qua
de physica. vid' Bec.

Ad 3° Multi ex Patrib. apte fauent nra' sent. ut Cypri
an' in serm. et Baptismo d'ni. Basil. lib. et Bapt. c. 10.
Ambr. lib. et sacramtis c. s. Aug. l. 15 et Trinitate. Et alij
ita commod' explicari pnt ut n' aduersent.

Ad 4° tum. Sacerdos e' tm Minister Dei in sacramento poenitiae,
ca' dicit. Ego te absoluo a peccatis tuis, censet, a minister qua
teng' confitenti administrat sacramtm absolutionis unde non
e' necesse ipse physice producat gram, sed satis e' ut physice
applicet sacramtm cuius intuitu De' confert gram, et remittit
peccata q'd facta in alijs sacramtis.

Ad 5° tum Patet ex dictis n' posse sacramta semp' physice
producere gram. Quod a' obijci' physica' efficiam conferre
ad maiore' dignitate' sacramentoz, fruolu' e', saepe n.
maior e' dignitas cau' moralis qua' physicae, neq' p' physica'
illoz, efficiam ostendit maior Dei potentia. Tu n' illam
physica' influentiam videre n' possimus, consequit' nec per
eam cernere possunt Dei potiam.

CAPITULUM XIV. De Characteribus

Haeretici omnes characteres negant his adductis argumētis. 1°. Quod non possit pluri in scripturis. 2°. Nec ex Patribus. et ex sequa habere. 3. Quod ipsi scholastici nihil certi inter se desimiant.

Conclio 1^a. Signū aliq̄ sp̄s imprimi aīe in aliq̄bz sacramētis q̄ characteris nō appellat catholici. Ita Tōes scholastici in q̄. et habet ex p̄se in Trid. sess. 7. c. 3. Quod a. haretici dicant inter scholasticos non convenire datur neque falsū ē. Nam quos ip̄s citant sunt Durand. Scotus et Gabr. quos p̄ se p̄se ait characterē ēē nō debere negari, nihil vult t̄m ēē distinctum ab aīa q̄tra alios oēs, sed ēē t̄m respectu rāis. Scotus etsi characterē dicat aperte ex scripturis p̄bari non posse, q̄ sit t̄m, Eccl̄ia adductis autoritate nequaquā dubitat. Gabriel dubitat et Definitione Eccl̄ie, p̄sumptuosū t̄m ēē dicit negare. Unde aperte p̄t illos characterē nō negare.

Conclio 2^a. Est a. character absoluta qualitas ex cōi. q̄tra Durand. et Scotū. Quos p̄s vult ex Relatiōne rāis, sed hoc ē expresse, contra Trid. quod intendit errorē damnare, cū dicit anathema negantib. characterē q̄ non p̄t et negantib. Relatiōem rāis si q̄ de hac ab oibz admittitur, sed et negantib. reale. Alter multo ēē reale q̄d sed nec hoc dici posse, om̄i consensu p̄t. q̄ dnt characterem p̄duci p̄ actionē sacramentale, ac v. nulla Relatiō produci tur ut ex p̄b̄ia certū ē sed ad fundm̄ti q̄ri rāem consurgit, Deinde ostendi nō p̄t horū Relatiō fundm̄ti p̄m vel n. esse aīa vel grā, aut fide, n̄ p̄m quia alii oēs haberent Relatiōe characterē. n̄ r̄dm quā nec zūm quia character sine istis.

Conclio 3^a. Character tria h̄t officia. p̄m est ap̄tum facere ad cultū divinum. 2° dūm

187

hinc configurare. cum distinguere ab alijs. cum convenit
ipsi quatenus est potestas quodam spiritus et supernaalis, partim activa
partim passiva. In Baptismo quod est passiva, facit n. hoc
apertum ad alia sacramenta suscipienda. Character Ordinis est
activa potestas ad ministranda alijs sacramenta aptum faciens
Confirmatio utrumque habet, nam et facit aptum ad proficendum
fidei et et ad alia suscipienda sacramenta. Secundum quod
pro ordine convenit ipsi quatenus est quodam participatio potestatis, et
a quo illa derivatur, et ut summus sacerdos habet omnem circa sacra-
menta potestatem, ideo configurat nos Christo, et similes alijs
facit. Tertium, convenit illi quatenus per illum ab alijs dis-
tinguantur quod illum habent ut sacerdotes a laicis, baptizati a non
baptizatis etc.

Conclusio 4ta Character est indelebilis, et in anima tanquam
substantia. Pars est omnis, et expresse habet in concilio Flor. et Trid.
et per se a priori quod non habet contrarium a quo corrumpatur, et
existit in substantia incorruptibili. Quod a posteriori quod alia ratio
laici dari potest, quo sacramenta characteris imprimentia repeti
non possunt. Quod Pars est, et est. Alii tamen in anima non immédia-
te, sed alij mediante illius, alij vero mediante voluntate
venit tamen videtur in anima immédiate esse: id non videntur concilia
dicta velle, dum dicunt in ipsa anima imprimi.

Ad primum hanc argumentum prodeco plura loca ex scrip-
tura a scholasticis afferri, quibus per characterem datur est.
2. Cor. 1. Qui unxit nos deus et signavit, et dedit signum
spiritus in cordibus nostris. Item ad Ephes. 1. In quo et credentes
signati estis spiritu promissionis sancto. Item ad Ephes. 4.
Nolite contristari spiritu sancto in quo signati estis in diem
redemptionis.

Ad secundum prodeco Multos Patres agnosceri characterem ut
Dionys. Areopag. l. 1. et Educa hier. c. 2. p. 3. et eo quod bap-
tizati ita loquuntur. Divina Maiestas in sui consortium intus ad-
mittit, et quod tunc suam pinde ac signum aliquid tradit. Cyr-
illus in Praefat. cateches. Inter effectus Baptismi, dicit esse
signacula sancti et indelebile. Item catechesi 4. Spiritus sanctus
inquit, baptismo animam tuam obsignat. Ambr. et ihs quod initiat,

myth. Repete magt qd accepisti signaculu sp̄le. Talia
h̄nt Aug. l. 6. de Bapt. Greg. Nazian. Orac̄ in S. Baptis
ma et alij.

Ad Zumiam p̄t. Responso supra et conclusione 1.

QUERES An et qualis dispositio requiritur resp. Suscipia
tis Sacram̄ti. Respondeo qd ad valorem Sacram̄ti in adulto, qd
capax illig. requirit intentionem suscipiendi Sacram̄ti, h̄nt nec
s̄ ut ipse (sive dñm et ministro) habeat rectitudinem intenti
onis qua velit suscipere pp̄ finem in quo a Ch̄o est institutum
sed ob aliquod aliud finem, ut lucrum, sanitatem, divitiasec.
Dixi in adultis; nam in infantibus. Sufficit parenti vel
ministri intentio, unde si qd invitatus (qualis n̄ est illigendus et
quavis mente cogitatus, consentit tñ suscipere) suscipit, nihil recipit
Sciendum tñ sufficere intentionem virtualem imo
et interstitiariam, quam praeserit aliquando actualis in qua
fundetur.

Respondeo 2do ad consequendum parum esse Sacram̄ti recipere
in adulto ut ex parte illius fidei veritas, sine qua impossibile
est placere Deo; et ex parte voluntatis, ut habeat veram
penitentiam et peccatis commissis, qualis est accepta. Spevem
et excludit oem peccandi mortaliter voluntatem. Unde
colligitur quavis is qd h̄nt fidem et penitentiam dum Sacram̄ti
recipit, gratiam accipiat gratiam, recipit tñ Sacram̄ti, modo ora
alia necessaria adsint, et characteres si sit unum ex tribus im
primis. Et haec de Sacram̄ti in communi
dicta ac scripta sunt ad maiorem

Dei, ac beiparae Virginitatis
Smi P. N. Benedicti Atq.
D. Thoma Angeli
Praeceptoris gloria.

In Canobio D. Ettonis ac S. Landelini 16 die Ma
jis Septemb. Anno Dñi 1831.